

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar

HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja - 2019. május XXX. évf. 5. szám - 390 Ft

VISSZAKÉZBŐL

977086569300619005

16
 A MI-24-ESEK NAGYJAVÍTÁSÁT
 KÖVETŐEN
 MEGKEZDŐDHETETT
 A MAGYAR HONVÉDSÉG
 HARCHELIKOPTER-
 KÉPESÉGÉNEK
 HELYREÁLLÍTÁSA. ENNEK
 FONTOS ÁLLOMÁSA VOLT
 A FORGÓSZÁRNYASOK
 30 MILLIMÉTERES
 GÉPÁGYÚIVAL VÉGREHAJTOTT
 ÉLESLÖVÉSZET.

SEREGSZEMLE

Újra éleslövészetet a Mi-24-esek

LÉGI TÚZERŐ

ROTORZAJ ÉS A GÉPÁGYÚVÉDEK BECSAPÓDÁSÁNAK HANGJA JELEZTE, HOGY AZ MH B6 SZOLNOK HELIKOPTERBÁZIS HAJÓZÓI HOSSZÚ IDŐ UTÁN ÚJRA ÉLESLÖVÉSZETET HAJTANAK VÉGRE. A RÉMREGIBEN VISSZÁÉRKEZETT MI-24-ES HARC HELIKOPTEREIKKEL A KÖRÖSHEGYI TÖTEREM.

Közvetlen elől kiegészítő éleslövészetet kapott a Magyar Honvédség helikopter- és repülőgépes erőinek egyik legfontosabb egysége, a B6 Szolnok Helikopterbázis. A 12-14 éves katonák a 30 milliméteres gépágyúval és a 12,7 milliméteres géppuskával végezték az éleslövészetet. A repülőgépes erők mellett a helikopter- és repülőgépes erők is részt vettek az éleslövészetben. A katonák a 30 milliméteres gépágyúval és a 12,7 milliméteres géppuskával végezték az éleslövészetet. A repülőgépes erők mellett a helikopter- és repülőgépes erők is részt vettek az éleslövészetben. A katonák a 30 milliméteres gépágyúval és a 12,7 milliméteres géppuskával végezték az éleslövészetet.

MAGYAR HONVÉD

SEREGSZEMLE

Sárkányharag 2019

VISSZAKÉZBŐL

A sárkányharag 2019-es kiadványának címlapja, amely egy katonát mutat a harcmezőn.

SEREGSZEMLE

Pro Urbe-díjas dandártábornok

A VÁROS KÖSZÖNETE

A városi díjat átvevő tábornok képe a díjkeret mellett.

HONVÉDSÉG

A legnagyobb sikerek csúcson

BUDA ISMÉT SZABAD!

A budai vár visszafoglalásának 170. évfordulójának emlékére készült kiadvány.

24 Missziós feladataik ellátása mellett az országvédelmi képességeiket is szinten tartják a tatai Klapka-dandár katonái.

30 Ruszin Romulusz dandártábornok személyében először kapta meg katona a debreceni önkormányzat elismerését, a Pro Urbe-díjat.

46 A budai vár visszafoglalásával 170 éve, 1849. május 21-én a sikerei csúcára ért a szabadságharc honvédserege.

**A MAGYAR HONVÉD
MAGAZIN KÖVETKEZŐ
SZÁMA
2019. JÚNIUS 14-ÉN
JELENIK MEG.**

HM ZRÍNYI
TÉRKÉPÉSZETI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS
SZOLGÁLTATÓ KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT.

NAGYVILÁG

Innentől nincs fék	4
Radar	10
Missziós hírek	12

SEREGSZEMLE

Gyorsabban, hatékonyabban	14
Légi tüzérv	16
Áprilisban történt	20
Visszakézből	24
A város köszönete	30
Élenjárók	34
Velünk együtt öregedtek	38

HADITECHNIKA

Áthidaló megoldás	42
-------------------	----

HÁTORSZÁG

Buda ismét szabad!	46
A sárkányfogak földjén	52
Kettős siker	56
Ezüstös ifjú	59
Eredményes kezdet	60
Közérdekű	62

**A Honvédelmi
Minisztérium magazinja
XXX. évfolyam 2019. 5. szám**

Kiadja a HM ZRÍNYI Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság.

Felelős kiadó:

Kulcsár Gábor
ügyvezető

Nyomtatás:

A kft. saját nyomdájában

Felelős vezető:

A kft. ügyvezetője

Szerkesztőség: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/B Postacím: 1440 Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5305, HM: 27-913 fax: 314-2432 E-mail: magyarhonved@armedia.hu facebook.com/MagyarHonved

Főszerkesztő:

Feith László

Szerkesztő – újságíró:

Trautmann Balázs

Tervezőszerkesztő:

Gábor Mariann

Korrektor – hírszerkesztő:

Sinka István

Régió-tudósító:

Galambos Sándor

Fotóriporterek: Dévényi Veronika, Rácz Tünde, Tischler Zoltán, Tóth László

E havi magazinunkat

Feith László **szerkesztette**

Borítófotó: Tischler Zoltán

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Sajtószövetség (European Military Press Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletága (1089 Bp. VIII., Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, e-mailben: hirlapelofizetes@posta.hu, faxon: 303-3440.

További információ:

06-80-444-444

56 A Budapesti Honvéd férfi párbajtőrözői idén minden olyan versenysorozatot megnyertek, amin részt vettek.

Kiújuló fegyverkezési verseny?

INNENTŐL NINCS FÉK

A SZÁRAZFÖLDI TELEPÍTÉSŰ, KÖZÉP- ÉS RÖVID HATÓTÁVOLSÁGÚ NUKLEÁRIS FEGYVEREK FELSZÁMOLÁSÁRÓL SZÓLÓ INF-SZERZŐDÉS 32 ÉV UTÁN, IDÉN AUGUSZTUS ELEJÉN ÉRVÉNYÉT VESZTI, MIUTÁN A TRUMP-ADMINISZTRÁCIÓ 2019. FEBRUÁR ELSEJÉN FELMONDTA AZT. MINDEZ VALÓSZÍNŰLEG RÖVID TÁVON OROSZ KATONAI ELŐNYÖKET HOZ, UGYANAKKOR EGY KIÚJULÓ FEGYVERKEZÉSI VERSENY SENKINEK SEM ÉRDEKE. HA EZ MÉGIS BEKÖVETKEZNE, ANNAK EGYÉRTELMŰEN AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK LESZ AZ ESÉLYESE.

Atöbb mint három évtizede az Amerikai Egyesült Államok és a Szovjetunió által megkötött, közép- és rövid hatótávolságú nukleáris fegyverek felszámolásáról szóló megállapodás (Treaty between the United States of America and the Union of Soviet Socialist Republics on the Elimination of Their Intermediate-Range and Shorter-Range Missiles, más néven Intermediate-Range Nuclear Forces Treaty – INF) már régóta válságban van – kezdi „Az INF-szerződés haláltusája” című elemzését dr. Péczeli Anna, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Eötvös József Kutatóköz-

pont Stratégiai Védelmi Kutatóintézetének külsős munkatársa.

Az Egyesült Államok először 2014-ben vádolta meg nyilvánosan Oroszországot azzal, hogy megszegi az egyezséget. Az elmúlt öt évben a felek számos alkalommal tettek diplomáciai kísérletet a probléma megoldására, de ezek sorra kudarcba fulladtak. Aztán 2018. december 4-én Michael Pompeo amerikai külügyminiszter bejelentette, hogy a Trump-adminisztráció 60 napot ad Moszkvának a szerződészegés tisztázására. Mivel ez Oroszországnak nem sikerült, 2019. február elsején Washington benyújtotta a megállapo-

dást felmondó nyilatkozatát. Az INF-szerződés hatálya ugyanakkor nem szűnt meg azonnal, az egyezmény az amerikai bejelentéstől számolva még hat hónapig (augusztus elejéig) érvényben van. Addig a felek megkísérelhetik a probléma rendezését, de a jelenlegi helyzetben és a politikai akarat nyilvánvaló hiányában valószínűbb, hogy Washington és Moszkva hamarosan elkezd a dokumentum által tiltott fegyverrendszerek kutatá-

Az INF-szerződéssel a Pershing II-es ballisztikus rakéták is eltűntek az amerikai hadrendből.

sát, fejlesztését és korlátozás nélküli hadrendbe állítását – prognosztizál az elemző.

HIDEGHÁBORÚS MÉRFÖLDKŐ

A „kis hidegháború” csúcspontján a Szovjetunió SS–20 típusú közép-hatótávolságú ballisztikus rakéták telepítésébe kezdett. Ezek a fegyverek egyértelműen a nyugat-európai hatalmak megfélemlítését célozták; egyrészt a hatótávolságukból adódóan, másrészt azért, mert nukleáris töltetek hordozására is alkalmasak voltak. Válaszként a NATO-szövetségesek 1979-ben 108 közép-hatótávolságú Pershing II-es ballisztikus rakéta, és 464 szárazföldi indítású robotrepülőgép (BGM–109 Gryphon) európai telepítéséről döntöttek.

A fegyverkezés persze nem növelte a biztonságot – mindkét oldal tartott attól, hogy a másik fél meglepetészerű nukleáris csapást mér ezekkel az eszközökkel, ráadásul a véletlen indítások, illetve a technikai hibák kockázata is jelentősen megnőtt. A kölcsönös fenyegetettségérzet pedig elég volt ahhoz, hogy az 1986-os reykjavíki csúcstalálkozón Ronald Reagan amerikai elnök és Mihail Gorbacsov szovjet pártfőtitkár ambiciózus leszerelési tervekkel üljön az asztalhoz. Gorbacsov valamennyi ballisztikus rakétát be akarta tiltani, Reagan ugyanakkor nem volt hajlandó az amerikai csillagháborús rakétavédelmi terv korlátozására (még annak ellenére sem, hogy ez a program 1986-ban csak elméleti síkon létezett). Végül 1987 decemberében kompromisszum született: az INF-szerződés aláírásával kezdetét vehette a legveszélyesebb eszközök kivonása, jelentősen csökkent a nukleáris háború veszélye Európában, egyúttal korlátokat szabott a két szuperhatalom fegyverkezési versenyének és hozzájárult a hidegháború végéhez.

Az INF-szerződés kimondta, hogy az Egyesült Államoknak és a Szovjetunióknak le kell szerelniük az összes 500 és 5500 kilométer közötti hatótávolságú, szárazföldi indítású ballisztikus rakétájukat, illetve robotrepülőgépét (ez egyaránt vonatkozott a nukleáris és a hagyományos töltettel

Az 1987. december 8-i történelmi pillanat: Gorbacsov és Reagan aláírja az INF-szerződést.

felszerelt rakétákra). Péczeli Anna rámutat: az egyezség mérföldkőnek tekinthető az amerikai–szovjet fegyverzetkorlátozás történetében, hiszen ez volt az első megállapodás, melynek eredményeként ténylegesen csökkent a két fél nukleáris arzenálja, maradéktalanul felszámolt egy teljes fegyverkategóriát, s magában foglalta a helyszíni ellenőrzéseket is. Nem véletlen tehát, hogy négy évvel később modellként szolgált a stratégiai atomfegyverek korlátozását célzó START-szerződéshez is.

Az INF-megállapodás értelmében Washington és Moszkva összesen 2692 közép- és rövid hatótávolságú rakétát semmisített meg 1991 júniusára. A Szovjetunió megszabadult az SS–20, az SS–4, az SS–5, az SS–12 és az SS–23 típusú ballisztikus rakétáitól, illetve az SSC–X–4 robotrepülőgépeitől (összesen 1846 eszköz). Az amerikai oldal megsemmisítette az összes Pershing II és Pershing IB ballisztikus rakétáját, illetve valamennyi szárazföldi indítású robotrepülőgépét és kilövőállását (összesen 846 eszköz).

GYANÚS FEJLESZTÉSEK

Az Egyesült Államok 2014-es vádjai és az egyezség 2019-es felmondása az INF-szerződés régóta zajló erodálásának utolsó lépcsőfokai voltak. Oroszország már a 2000-es évek elejétől nyíltan bírálta a megállapodást, mellyel kapcsolatban a legnagyobb problémájuk az, hogy a dokumen-

tumban foglaltak csak őket és az Egyesült Államokat kötik, más országokat nem. Míg ugyanis az 1980-as évek végén az amerikaiaknak és a szovjeteknek egyértelmű monopóliumuk volt a közép-hatótávolságú rakétafegyverek terén, addig napjainkra Észak-Korea, India, Irán, Izrael, Kína, Pakisztán és Szaúd-Arábia is rendelkezik ilyen eszközökkel – mutat rá a szakember.

Az elmúlt 15 évben számos orosz fegyverrendszer keltett gyanút a nyugati hatalmakban. Ezek sorába tartozott például a több robbanófej hordozására is alkalmas RSz–26 Rubezs (NATO kódja: SS–27 Mod 2) interkontinentális ballisztikus rakéta (Intercontinental Ballistic Missile – ICBM) vagy a robotrepülőgépek indítására szolgáló Iszkander–K. Moszkva ezekkel erősen feszegette az INF-szerződés határait, ma már azonban tudjuk, hogy a hivatalos amerikai vádak alapját nem az előbb felsorolt haditechnikai eszközök képezték, hanem egy szárazföldi indítású robotrepülőgép (Ground-Launched Cruise Missile – GLCM), a Novator 9M729 (NATO-kódja: SSC–8), melynek hatótávolsága egyértelműen az 1987-ben aláírt megállapodás hatálya alá esik. A Novator 9M729 fejlesztése a 2000-es évek közepén vette kezdetét, az első próbaindításra 2008-ban került sor. A rendszert 2015-re már mobil és rögzített kilövőállásokból is tesztelték az oroszok, majd 2016 decemberében megkezdték az eszköz hadrendbe állítását – sorolja Péczeli Anna.

Oroszország stratégiája kezdettől a tagadásra épült: a mai napig nem ismerte el, hogy megsértette volna az INF-szerződést. Ugyanakkor Moszkva is aggályosnak találta a másik fél néhány fejlesztését (bizonyos ballisztikus célrakétákat, felfegyverzett pilóta nélküli repülőgépeket, illetve az Aegis szárazföldi telepítésű rakétavédelmi rendszert), és a 2000-es évek közepe óta több

alkalommal nyíltan megvádolta Washington az egyezmény megszegésével. A megállapodással kapcsolatban tehát mindkét oldalnak vannak jogos féltelmei, fontos ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a nyilvánosságra hozott információk alapján tényleges szerződésszegést csak Moszkva követett el – jegyzi meg az elemző.

A szerződésszegésre vonatkozó amerikai vádak alapját a Novator 9M729 típusú szárazföldi indítású robotrepülőgép jelentette.

A hidegháború időszakának rettegett fegyvere, az SS-20 típusú közep-hatótávolságú ballisztikus rakéta ma már a múzeumok kiállítási darabja.

A Novator 9M729 első tesztindítását (2008) követően a washingtoni kormányzat hat évig várt azzal, hogy nyilvánosan is megvádolja Moszkvát. Ennek két fő oka volt: egyrészt az Obama-adminisztráció bízott abban, hogy a kérdést sikerül diplomáciai úton, a színpalak mögött megoldani, másrészt nem akarták felbőszíteni Moszkvát az új START-szerződés tárgyalási folyamatának lezárása előtt.

A hat év alatt számos diplomáciai egyeztetésre került sor, Moszkva azonban kategorikusan tagadta a fegyver létezését, s az amerikai erőfeszítések rendre zsákutcába futottak. Péczeli Anna kiemeli: az Obama-adminisztráció egyértelműen meg akarta menteni az INF-szerződést, stratégiaileg azonban komoly hibát követett el azzal, hogy sem Moszkvával, sem

a szövetségeseivel nem osztotta meg az orosz szerződésszegést alátámasztó bizonyítékait. Miután George W. Bush kormányzata és az iraki fiaskó eljátszotta Washington hitelét a „titkos tömegpusztító fegyverprogramokkal” kapcsolatos állítások terén, az európai szövetségesek kétkedve vagy közömbösen fogadták az amerikai vádakot, s arra hivatkoztak, hogy az INF-szerződés megszegése amerikai–orosz probléma. Ez nagyon kényelmes pozíciót teremtett Moszkva számára, hiszen bizonyítékok híján továbbra is tagadhatta Washington vádjait, nem kellett túl komoly következményekkel szembenéznie, s közben hangoztathatta saját aggályait az amerikai szerződésszegéssel kapcsolatban. Az Obama-kormányzat a politikai és gazdasági nyomásgyakorlás eszközeivel élt, ám ezek az európai szövetségesek támogatása nélkül nem bizonyultak elégnek.

TÉTLEN EURÓPA

A Trump-adminisztráció merőben más hozzáállással közelítette meg az INF-szerződés körüli problémákat. Az új elnök és bizalmas tanácsadói jóval szkeptikusabbak a fegyverzetkorlátozási megállapodások előnyeit illetően, s az iráni nukleáris egyezségből való kihátrálással egyértelműen jelezték, nem fognak hezitálni, ha Moszkva nem függeszti fel a Novator 9M729 fejlesztését és hadrendbe állítását – ecseteli az elemzés szerzője. Donald Trump aztán 2018 októberében, egy kampányeseményen bejelentette: az Egyesült Államok komolyan fontolja a kilépést a szerződésből. Ennek egyenes következményeként Michael Pompeo külügyminiszter 2018 decemberében, a brüsszeli NATO-külügyminiszteri találkozón 60 napot adott Moszkvának, hogy beszüntesse a szerződésszegést, különben Washington hivatalosan

is felmondja a megállapodást. Erre végül – miután az amerikai vezetés nem találta kielégítőnek az orosz lépéseket – 2019. február elsejével sor is került. Mindez a gyakorlatban azt jelenti, hogy hat hónapon belül az INF-szerződés megszűnik, így mindkét fél korlátozás nélkül telepíthet szárazföldi indítású közép- és rövid hatótávolságú rakétarendszereket.

A Trump-kormányzat INF-szerződéssel szembeni ellenérzései ugyanakkor nem csak abból erednek, hogy Oroszország éveken át nyíltan és komolyabb következmények nélkül megszeghette annak előírásait. Az Egyesült Államok számára fontos, hogy megnyíljon a közép-hatótávolságú rakétafegyverek szárazföldi telepítésének esélye a csendes-óceáni térségben, a Kínával szembeni katonai erőegyensúly fenntartása érdekében – árnyalja a képet Péczeli Anna, aki hozzáteszi: bizonyos szempontból az USA európai szövetségesei is felelő-

sek az INF-szerződés bukásáért, mert annak ellenére, hogy az egyezség megszűnése, illetve a szárazföldi indítású közép-hatótávolságú fegyverek visszatérése az orosz arzenálba első-sorban az ő biztonságukat fenyegeti, mégsem tettek gyakorlatilag semmit a megállapodás megmentéséért. Az oroszokkal folytatott bilaterális találkozókon a NATO európai tagállamai nem hozták szóba a kérdést, a közös elítélő nyilatkozatokon túl semmilyen koordinált diplomáciai nyomásgyakorlásra nem került sor, kimondottan az INF-szerződés miatt nem léptettek hatályba gazdasági szankciókat, és nem került sor komolyabb politikai vitára a szerződészegés jelentőségét illetően. Összességében tehát Washington és az európai NATO-szövetségesek is tehettek volna többet az INF-szerződés életben tartásáért, mindazonáltal az elsődleges felelőség mégis Moszkvát terheli a történetek miatt.

KI JÁRT JOBBAN?

A jelenlegi helyzetnek rövid távon egyértelműen Oroszország a nyertese, mivel ezek után nyíltan és korlátok nélkül telepítheti új rakétarendszerét. Távollabra tekintve az időben viszont nem biztos, hogy jól fognak járni. Az 1990-es évek óta egyre nyilvánvalóbb a hagyományos fegyverek terén meglévő hátrányuk, amit a nukleáris arzenál állandó modernizációjával, továbbá a hagyományos és a nukleáris fegyverek közötti választóvonal tudatos elhomályosításával próbálnak ellensúlyozni. A hosszú távú hatást vizsgálva azonban egyértelmű: ha Washington és Moszkva újra fegyverkezési versenybe kezd, azt ismét az előbbi nyeri, pusztán jobb gazdasági képességeinek köszönhe-

Kína nem részese az INF-szerződésnek, s ezt maximálisan ki is használta: Dong-Feng rakétáinak különböző variánsai komoly aggodalmat keltenek az amerikai politikai és katonai vezetésben.

tően. Az amerikai fél a következő 30 évben már így is 1300 milliárd dollárt tervez nukleáris modernizációra költeni, s bár a jelenlegi nehéz költségvetési helyzetben nem kívánja ezt lényegesen növelni, az biztos, hogy Oroszországnál nagyobb mozgástere van a katonai kiadások emelése tekintetében – olvasható az elemzésben.

Az INF-szerződés vége ugyanakkor a fegyverzetkorlátozás rendszere és az európai biztonsági architektúra számára is egy újabb hatalmas pofont jelent. Az első csapás még 2002-ben érkezett, amikor a Bush-adminisztráció felmondta a raké-

tavédelmi rendszerek korlátozását célzó ABM-szerződést, majd Washington és Moszkva felfüggesztette a stratégiai atomfegyverekre vonatkozó SORT-megállapodást (habár a gyakorlatban mindkét fél tartotta magát a keretszámokhoz). Aztán Oroszország nyíltan megsértette az Ukrajna területi integritását garantáló Budapesti Memorandumot, a Nyitott Égbolt-szerződést, illetve az európai hagyományos fegyveres erőkről szóló szerződést, amely 2015-re teljesen összeomlott. A NATO szempontjából jelentős fegyverzetkorlátozási rendszer négy eleméből (hagyományos fegyverek,

rakétavédelem, taktikai atomfegyverek, stratégiai atomfegyverek) hármát gyakorlatilag elvesztettünk. Az utolsó a 2021-ben lejáró új START-szerződés. Nem valószínű ugyanakkor, hogy a sorozatos szerződésszegések tükrében az amerikai Kongresszus könnyedén jóváhagyna bármilyen új megállapodást, s egyelőre a Trump-kormány sem mutat komoly érdeklődést az egyezmény meghosszabbítására. Ezen szerződések megszűnése egy egyébként is kiélezett NATO–orosz kapcsolatrendszerben tovább fokozza a kiszámíthatatlanságot, a véletlenszerű balesetek esélyét és egy nem szándékolt eskaláció lehetőségét – fogalmaz elemzésében Péczeli Anna.

KICSI GÉP, NAGY ÜTŐERŐ

Alaposan felfegyverzett könnyű támadóhelikoptert mutatott be az amerikai MD Helicopters. Az MD 969 Twin Attack Helicopter kéthajtóműves, faroklégcsavar nélküli (NOTAR) kialakítású gép. Az oldalsó pilonokra irányított és nem irányított rakéták, gépágyú- és géppuskakonténe-
rek függeszthetők, míg az utastérbe beszerelt hét vetőcsőből AGM-176 Griffin típusú, könnyű irányított rakéták és kis méretű felderítődrónok is indíthatók. A célpontok felderítéséről és követéséről éjjel-nappal használható kamerarendszer és lézeres céljelölő gondoskodik. A cég az új helikoptert többek között a különleges műveletek támogatására ajánlja.

MD Helicopters

„EMBERTELEN” TENGERALATTJÁRÓ

A Brit Királyi Haditengerészet bejelentette: távolról irányított, nagy méretű, a felderítés mellett akár támadó műveletekre is alkalmas tengeralattjárót kíván hadrendbe állítani. A most ismertetett programra 3,3 millió dollárt fordítanak. A hadiiparban alacsonynak tekinthető összeg nem véletlen: a már meglévő, Boeing gyártotta XLUUV-t kell a kívánalmak szerint átalakítani, majd a haditengerészettel együttműködve tesztelni a tender győztesének. A tervek szerint az egy éves tervezést és átépítést két esztendő próbamerülések követik, melyek során a rejtett, partközeli manővereket, szenzorok telepítését és begyűjtését, továbbá az ellenséges tengeralattjárók felderítését, illetve megtámadását is gyakorolják.

Defense News

OLASZ GÉPKARABÉLYOK ROMÁNIÁNAK

A román védelmi minisztérium bejelentette, hogy a licenz alapján gyártott Beretta ARX 160 A3 gépkarabélyokkal szerelik fel az ország hadseregét. Az állami Uzina Mecanică Plopeni fegyvergyárban a tervek szerint akár 80 százalékban hazai előállítású alkatrészekből épülő, 5,56 milliméter űrméretű automata fegyverekkel a szintén Romániában készült, a szovjet AKM-ekre alapozott PM Md. 1963 (7,62×39 milliméter) és PM Md. 1986 (5,45×39 milliméter) gépkarabélyokat váltják majd fel 2019 végétől. A várhatóan rövid (279 milliméter) és normál (406 milliméter) csővel is készülő ARX-eket déli szomszédunk exportálhatja is. A fegyvert már 2018 óta használják a román különleges erők katonái.

BMPD

AMERIKAI AJÁNDÉK ALBÁNIÁNAK

Három használt, de nagyjavított UH-60 Black Hawk taktikai közepes szállítóhelikoptert adományozott az amerikai védelmi minisztérium a NATO-szövetséges Albániának. A forgószárnyasok korábban a New Jersey-i Légi Nemzeti Gárda állományában repültek. A szerződésben a hajózók és a műszaki szakemberek kiképzését, illetve a gépek karbantartását az Egyesült Államok vállalta, természetesen mindezt már nem ingyen. Az albán légierő igen sokszínű helikopterflottával rendelkezik: az Agusta-Bell AB-205A-1-esek, a Bell 206 JetRanger-ek, az MBB Bo 105-ösök, az Eurocopter EC145-ösök és az AS532-esek mellett AgustaWestland AW109-esek is viselik az ország felségjelzését.

Army Times

BRIT AJÁNLAT INDIÁNAK

Kiszivárgott információk szerint a brit BAE Systems felkínálta a Queen Elizabeth-osztályú repülőgép-hordozó terveit Indiának. A 65 ezer tonna vízkiszorítású, hagyományos gázturbinás-dízelmotoros meghajtású hajóból két példányt állít hadrendbe a Brit Királyi Haditengerészet, fedélzetükön az amerikai F-35B Lightning II típusú, ötödik generációs vadászbombázókat üzemeltetve. A hírek szerint épp ez a „kettős csomag” az, ami India számára vonzóvá teszi az ajánlatot. Az elképzelések alapján az egyelőre csak a tervek szintjén létező úszóegység az INS VISHAL nevet kapja, a haditengerészet zászlóshajója lesz, egyben komoly ellensúlyt képezne Pakisztánnal és a mind komolyabb fenyegetést jelentő kínai haditengerészettel szemben.

ukdefencejournal.org.uk

ÚJ FEGYVER SZÜLETETT

Még az idén végrehajtják a Raytheon hadiipari vállalat DeepStrike elnevezésű ballisztikus rakétarendszerének első éleslövését. Mivel az amerikai hadsereggel közösen végzett munka eredményeként lezárult a fegyver tervezésének folyamata, megkezdődhetett a prototípusok gyártása. Az egyszerre két rakétát hordozó konténereket már sikerrel integrálták az M142 HIMARS és az M270 MLRS hordozójárművekre. A Raytheon reményei szerint az 500 kilométer hatótávolságú, hagyományos robbanófejjel felszerelt föld-föld rakétákkal az 1991 óta hadrendben lévő MGM-140 ATACMS rakétákat válthatják majd fel – de ehhez a rivális, saját ajánlattal jelentkező Lockheed Martinnak is lesz még szava.

UPI

MISSZIÓ ▶ A BALTIKUMBAN

Május elsejétől négy hónapon át ismét a Magyar Honvédség légiereje biztosítja a balti légtér védelmét. Az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázison tartott kibocsátó ünnepségen Korom Ferenc altábornagy búcsúzott a misszióba indulóktól. A Magyar Honvédség parancsnoka megtisztelőnek nevezte a küldetést, ugyanakkor felhívta a figyelmet, hogy napjainkban a balti légtér Európa, de talán az egész NATO legérzékenyebb légtérévé vált. „A kitelepülő kontingens minden katonája ismeri a feladatait, azokra tökéletesen, az elvárásnak megfelelően felkészült. A repülőgép-vezetők az elmúlt években nemcsak a hazai gyakorlatokon, de nemzetközi környezetben is bizonyították képességeiket és elismerést vívtak ki szövetségeseink körében” – mondta az MH parancsnoka.

Révész Béla; fotó: Tóth László

ELISMERT ▶ SZOLGÁLAT

Féléves külszolgálati idejük leteltével NATO-medált kaptak a KFOR (Kosovo Force) főparancsnokságán egyéni beosztásban szolgáló magyar katonák. A ceremónián részt vett Lorenzo D'Addario vezérőrnagy, a KFOR parancsnoka is, aki megköszönte mindenkinek a közös cél érdekében végzett erőfeszítéseit, illetve a KFOR irányába mutatott elkötelezettségét. „Nagyon fontos esemény ez a mai, hiszen megmutatja az egységet, amit a NATO jelent itt, Koszovóban, ahol együtt dolgozunk a béke megőrzésén” – mondta a vezérőrnagy. Az ünnepségen számos más nemzet katonái mellett közel húsz magyar is megkapta a NATO Non-article 5 medált.

Kép és szöveg: Búz Csaba főhadnagy

DÁN MENET ▶

Az április elején megtartott „Dancon March” elnevezésű menetgyakorlaton a KFOR-ban szolgáló nemzetek katonái mellett a Koszovói Biztonsági Erők, a koszovói rendőrség, valamint az EULEX misszió rendőrei és civil alkalmazottai is részt vettek. A közel 400 induló között több mint hetven magyar katona állt rajthoz, sőt az MH KFOR Kontingens 20. váltásának tagjai a rendezvény lebonyolításában is szerepet vállaltak, például egészségügyi ellátó pontot és biztosítópontokat üzemeltettek. A Novo Seló-i táborból induló több mint 25 kilométeres megmérettetésen az egyéni fegyveren, illetve védőfelszerelésen felül legalább tíz kilogrammos többletsúlyt kellett cipelni.

Búz Csaba főhadnagy

Fotó: MH KFOR Kontingens

A feladatok folyamatos ellátása közepette a húsvétot is megünnepelték a koszovói Novo Seló-i táborban szolgáló békefenntartók. Nagypénteken például az amerikai, a lengyel és a magyar katonák a táboron belül kijelölt közös keresztutat járták végig. A különböző állomásokon a kontingensek tábori lelkészei saját nyelvükön szóltak a résztvevőkhöz. A húsvéti szentmisén Horváth Kornél főhadnagy, az MH KFOR Kontingens 20. váltásának katolikus tábori lelkésze mondott imát. A szertartások mellett természetesen a népi hagyományokat is felelevenítették, amikor a kontingens férfi tagjai vízzel és parfümmel locsolták meg a hölgyeket.

*Búz Csaba főhadnagy
Fotó: MH KFOR Kontingens*

◀ HÚSVÉTI ÜNNEPEK A KFOR-BAN

A magyar katonákból álló KFOR Harcászati Tartalék Zászlóalj (KTRBN) a járőrözési és a készenléti teendők biztosítása mellett többnemzeti gyakorlatot szervezett, amelyet megtekintett Reinhard Ruckentuhl dandártábornok, a KFOR parancsnokhelyettese és Bernd Thran, az EULEX vezetőjének helyettese is. A Koszovóban állomásozó erők egyik legfőbb feladata a szabad mozgás biztosítása, illetve a folyamatos jelenlétfenntartó járőrtevékenység ellátása; ezen a gyakorlaton főként a légi és a közúti szállítási képességeik demonstrálása volt a cél. A feladatokba bevonták azokat az alegységeket is, amelyek a KTRBN riasztása esetén együttműködnek a magyar katonákkal.

Kép és szöveg: Búz Csaba főhadnagy

◀ TÖBBNEMZETI GYAKORLAT

Katonai tiszteletadással egybekötött koszorúzást tartottak a Magyar Néphadsereg első missziójában elhunyt Dylski Aurél határőr őrnagy és Czuboly Csaba honvéd százados síremléke előtt a Farkasréti temetőben. Hazánk 1945 utáni történelmének első békefenntartó missziója a dél-vietnami volt 1973 januárja és 1975 áprilisa között. A magyarok – az amerikaiak és a vietnamiak által megfogalmazott felkérésnek megfelelően – 45 dél-vietnami ellenőrző ponton, valamint a saigoni központban szolgáltak a vietnami háborút lezáró párizsi egyezmény végrehajtására létrehozott Nemzetközi Ellenőrző és Felügyelő Bizottság erőinek részeként. A két magyar tiszt feladatvégrehajtás közben halt hősi halált, amikor helikopterüket rakétatalálat érte.

Takács Vivien; fotó: Füzes Judith

◀ HŐSI HALOTTAKRA EMLÉKEZTEK

Folytatódó haditechnikai fejlesztés

GYORSABBAN, HATÉKONYABBAN

TÍZ JÁRŐRAUTÓVAL, KÉT DUPLA FÜLKÉS, AKÁR TÖBB TONNÁS HATÁSTALANÍTOTT BOMBÁK SZÁLLÍTÁSÁRA IS ALKALMAS TEHERGÉPKOCSIVAL, VALAMINT A MUNKAÉVGZÉST BIZTONSÁGOSABBÁ TEVŐ ESZKÖZÖKKEL, VÉDŐRUHÁZATOKKAL GAZDAGODTAK A TŰZSZERÉSZEK. A FELSZERELÉSEKET, JÁRMŰVEKET BENKŐ TIBOR HONVÉDELMI MINISZTER ADTA ÁT AZ ÁLLOMÁNYNAK.

A honvédelmi és haderő-fejlesztési programnak köszönhetően már a közelmúltban is rendkívül hasznos eszközökkel gyarapodott az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred. Nemrég vehették át például azokat a buszokat, amelyekkel nagyobb tűzszerészalegységeket lehet szállítani, míg a Toyota Hilux terepjárók a katonák tapasztalatai szerint az eddigi legjobb és legalkalmasabb járművek a tűzszerésmunkához. Az akkori beszerzések között szerepelt a magyar gyártmányú Rába terepjáró is, amelyben akár több, egy-két tonnás bombát is el tudnak szállítani a szakemberek a helyszínről a hatástalanítást követően.

A fejlesztés most újabb jelentős állomásához érkezett: Benkő Tibor honvédelmi miniszter az ezred hadikikötőjében további korszerű járműveket és tűzszerész-eszközöket adott át az állománynak, amely ezek segítségével gyorsabban és még hatékonyabban láthatja el feladatait. A tárcavezető beszédében rámutatott: az alakulat katonáinak munkája a legmagasabb szintű áldozatvállalással jár, a tűzszerészek szinte éjjelnappal úton vannak, hogy az előkezült robbanószerkezetek senkit ne veszélyeztessenek.

– Önök annak tudatában vállalják ezt a küldetést, hogy felelősséggel tartoznak az ország és az emberek biztonságáért. A mi kötelességünk pedig az, hogy katonáinknak olyan munkafeltételeket és körülményeket teremtsünk, amellyel méltó módon elismerhetjük helytállásukat és szolgálatukat – mondta Benkő Tibor. A tárcavezető hangsúlyozta: az ezred tűzszerész-tevékenységét és ered-

ményességét mindenki elismeri, s a honvédelmi és haderő-fejlesztési program a közeljövőben újabb haditechnikai eszközöket fog biztosítani az alakulat számára.

Az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred tűzszerész-ügyeletére évente átlagosan 2000–2500 bejelentés érkezik. A most átadott tíz

Volkswagen tűzszerész járóautó a közszolgálati feladatok elvégzése során lesz nélkülözhetetlen, hiszen a katonák a nap 24 órájában, egyszerre több alegységgel, az ország egész területén végzik munkájukat. A két Mercedes-Benz dupla fülkés tehergépkocsi jó terepjáró képessége és teherbírása miatt remekül alkalmazható a hazai mentesítési feladatok ellátásához, de az eszközök missziós szerepvállalások során is hadra foghatók. Folytatódott a katonák ellátása világszínvonalú, a

tűzszerész-alaptevékenységet biztonságosabbá tevő eszközökkel is, így például tűzszerész-védőruházattal, nagy energiájú generátoros robbantógépekkel, robbantóhálózat-ellenőrző készülékekkel, kis mélységű aknukatató műszerekkel, önjáró tűzszerész felderítőrobotokkal és nyílt rendszerű búvárfelszerelésekkel.

Újra éleslövészeten a Mi-24-esek

LÉGI TÚZERŐ

ROTORZAJ ÉS A GÉPÁGYÚLÖVEDÉKEK BECSAPÓDÁSÁNAK HANGJA JELEZTE, HOGY AZ MH 86. SZOLNOK HELIKOPTERBÁZIS HAJÓZÓI HOSSZÚ IDŐ UTÁN ÚJRA ÉLESLÖVÉSZETET HAJTANAK VÉGRE A NEMRÉGIBEN VISSZAÉRKEZETT MI-24-ES HARC HELIKOPTEREIKKEL A KÖRÖSHEGYI LŐTÉREN.

Kiképzési célú levegő–föld éles lögyakorlatot hajtott végre a szolnoki harcihelikopter-zászlóalj állománya a Bakonyban; a Mi–24-esek személyzetei a forgószárnyasok 30 milliméter űrméretű gépágyúival küzdötték le a földi célokat. Simon Péter alezredes, zászlóaljparancsnok elmondta: jelenleg a Magyar Honvédség harcihelikopter-képességének helyreállításán dolgoznak. Ez a folyamat a gépek nagyjavítását követően, tavaly szeptemberben kezdődhetett el. A korszerűsítésen átesett helikopterek sok új berendezéssel is bővültek, ezek kezelését pedig meg kellett tanulni. Alapszintű repülési feladatokkal, majd műszeres repülésekkel, éjjellátó készülékek segítségével végrehajtott gyakorlásokkal fokozatosan helyreállították a pilóták légijártasságát, most pedig ezzel az éleslövészettel már a harci alkalmazási eljárások frissítésére került a hangsúly.

A felújított Mi–24-esek eddig kiválóan teljesítettek, a hajózók pedig örömmel vették birtokba újra a gépeket: a szó szoros és átvitt értelmében is felemelő érzés volt több évnyi kihagyást követően ismét meglátni ezeket a forgószárnyasokat, sőt repülni azokkal, még hozzá egy éleslövészet alkalmával.

– Nagyon szeretjük ezt a típust, rendkívül megbízhatónak tartjuk, maximálisan alkalmas 2019-ben is arra, amire annak idején megalkották. Túlzás nélkül mondhatom, hogy érzelmi kötődés fűz minket nemcsak a szakmánkhöz, hanem a Mi–24-eshez is – fogalmazott ezzel kapcsolatban az alezredes.

A lögyakorlat első hetében nappal hajtottak végre különböző feladatokat a helikopterek személyzetei, a második héten pedig már éjszakai körülmények között folytatták a kiképzést. Munkájukat segítették az MH 86. Szolnok Helikopterbázis előretolt repülésirányítói, akiknek szintén kiváló gyakorlási lehetőséget nyújtott ez a foglalkozás.

Érdemes szót ejtenünk a Mi–24-esek most főszerephez jutott fedélzeti tüzfegyveréről, amely az évtizedek során számos változáson esett át. A helikopter első, V–24 jelű

prototípusát az Afanaszjev A–12,7 egycsővű nehézgéppuskával szerelték fel; ez a háromszemélyes fülke alatt, az orr-rész lefelelően egy NUV–1 forgatható toronyban kapott helyet. A 12,7×108 milliméter űrméretű lőszerrel kompatibilis, 800–1100 lövés/perc tüzgyorsaságú, elektromos elsütőszerkezettel felszerelt géppuskáról azonban a tesztrepülések során kiderült: nem elég hatékony ahhoz, hogy az elvárt eredménnyel támadja a magasból az ellenséges katonákat, a páncélvédelem nélküli járműveket, a géppuskafészeket vagy a tüzérségi állásokat. Ennek ellenére a Mi–24A jelzéssel sorozatgyártásba került harci helikoptert mégis ezzel fegyverezték fel.

A következő változat, a Mi–24B, illetve a már kétszemélyes, tandemfülkés kialakítású, a típuscsaládra ma is jellemző formát elnyert Mi–24D viszont új nehézgéppuskát kapott, az USZPU–24 fegyvertoronyba elhelyezett, elődjéhez hasonlóan 12,7 milliméteres JakB–12,7-est. Az analóg számítógéppel ellátott, az előretartás kiszámolására is alkalmas KPS–53AV célzórendszerrel irányított eszköz négycsövű kialakítása jelentős tüzgyorsaság-növekedést hozott: percenként 4500 lövést volt képes leadni. Az egyik legismertebb szovjet/országi helikopterfedélzeti tüzfegyverről beszélünk, melyet 1968. december 26-tól kezdtek

el fejleszteni a mérnökök. Nem volt könnyű menet: a P. G. Jakusev és B. A. Borzov vezette csapat már 1969-re elkészítette az első, tesztelésre szánt példányokat, de a sorozatgyártásra érett fegyvert csak 1977-re sikerült megalkotni. A próbák során a túlhevülés és a szennyeződésekkel szembeni túlzott érzékenység jelentkezett alapvető problémaként. A lövészetek során az is kiderült, hogy hosszú sorozatoknál a JakB–12,7 hajlamos az elakadásra, ezért 500 lövésben korlátozták az egy sorozattal felhasználható lőszer számát.

A szovjet hadsereg színeiben szerzett afganisztáni tapasztalatok megmutatták azt is, hogy a hegyvidéken sziklák mögül, megerősített állásokból légvédelmi nehézgéppuskákkal, majd később vállról indítható, infravörös önirányítású rakétákkal tüzelő ellenséggel szemben a JakB–12,7 rombolóereje kevés és a lőtávolsága sem megfelelő. Ekkor azonban már javában zajlottak a Mi–24P változat próbarepülései; ez a variáns roppant könnyen felismerhető a gép orrának jobb oldalára erősített kétsövű, 30 milliméteres Grjazev/Sipunov GS–2–30K gyorstüzelő gépágyúról. A 250 löszerrel rendelkező fegyver tesztelését 1975-ben kezdték az első Mi–24P prototípussal, de a konstruktőrök rengeteget bajlódtak a gépágyú jelentette nagytömeggel (105 kilogramm), illetve a

30 milliméteres löszerek óriási viszarúgó erejével, ami a törzskeretek jelentős megerősítését igényelte. Mindezekon túl, a sorozatlövés keltette nagy rezgések miatt a gép műszerei hamar tönkrementek, a gépágyú pedig hajlamos volt a túlmelegedésre, ezért külön folyadékos hűtőrendszert kapott. A hibákat 1981-re sikerült kiküszöbölni, de a felfüggesztésre használt törzskeretek repedésszerű problémái a későbbiekben is sok gondot okoztak. A fegyvert csak a pilóta használhatta, hiszen a fix beépítés miatt a helikopter teljes törzsével kellett célozni.

A Mi-24VP és VM már ismét az orr-rész alatti fegyvertoronnyal (NPPU-24), benne pedig a kétcsővű, 23×115 milliméteres löszert tüzelő GS-23L gépágyúval készült. A löszertjavadalmazás 460-ra nőtt, miközben a fegyver tömege pont feleakkora volt, mint az elődtípusé. Ez a váltás olyan sikeresnek bizonyult, hogy azóta is ez az alap tüzefegyver mind a modernizáláson átesett orosz Mi-24V-knek, mind az új gyártású Mi-35-ösöknek.

A fejlesztések érdekes iránya a dél-afrikai ATE vállalat által képviselt vonal, amely az orosz

Roszvertollal együttműködve immáron ötféle (Mark I-től V-ig) korszerűsítési programot dolgozott ki. A nagyobb mélységű átépítésen keresztülment Super Hind Mark III-as orra alatt a hidraulikus mozgatású Vektor F2 toronyba egy 20 milliméteres GIAT gépágyút szereltek. Ezt a változatot rendelte meg Algéria, amely harmincnégy Mi-24V-jét modernizáltatta. Később Azerbajdzsán tizenkét Mi-24V-t alakított át az ATE-vel együttműködő ukrán Aviakon gyárában Mark III-assá; ezek Mi-24G néven üzemelnek. 2015-ben Nigéria is legalább két Super Hind Mark III-ast vett át Ukrajnától.

EGÉSZSÉGÜGYI RENDSZERGYAKORLAT

Harminckilenc nemzet részvételével – a fogadó ország és a NATO budapesti Katona-egészségügyi Kiválósági Központjának szervezésében – Romániában zajlott az észak-atlanti szövetség történetének eddigi legnagyobb egészségügyi rendszergyakorlata, Vigorous Warrior 2019 elnevezéssel. Dr. Fazekas László ezredes, a NATO Katona-egészségügyi Kiválósági Központjának igazgatója, egyben a gyakorlat vezetője elmondta: a fő cél a többnemzeti egészségügyi állomány megfelelő kiképzése volt. A két hét alatt tíz tábori kórházat és ötven egyéb egészségügyi egységet telepítettek, s tulajdonképpen az ötödik cikkely szerinti védelmi művelet egészségügyi biztosítását hajtották végre, összesen több mint ezer „sérültet” ellátva.

Kép és szöveg: Kálmánfi Gábor

TAVASZI KIHÍVÁS

Huszonhat magyar katona közreműködésével hajtotta végre a készenléthez elengedhetetlen Tavaszi kihívás 2019 gyakorlatot a V4 EU Harccsoport műveleti parancsnoksága Krakkóban. Lengyelország, Magyarország, Szlovákia és Csehország 2019 második felében, immár második alkalommal helyezi készenléti szolgálatba katonai képességeit, hogy egy esetleges nemzetközi válsághelyzet kezelését támogatni tudják. A készenlétség eléréséhez a visegrádi négyek (V4) nemzeti közötti két éve tartó szoros együttműködésre, egyeztetésekre és gyakorlati tapasztalatokra volt szükség. A Tavaszi kihívás 2019 keretében többek között a munkafolyamatok tökéletesítése és a szakterületek közötti kommunikáció, kooperáció is kiemelt szerepet kapott.

Kép és szöveg: Halász Zsófia hadnagy

MAGYAR–AMERIKAI GYAKORLAT

Sikeresen teljesítették a rájuk váró kihívásokat a Steppe Archer 2019 elnevezésű közös magyar–amerikai gyakorlat résztvevői Hajmáskéren, a Magyar Honvédség központi gyakorlóterén. Az októberig tartó erőpróba bakonyi feladatai, illetve kiképzései alkalmával a magyar és az amerikai alegységek közösen hajtottak végre taktikai éleslövészettel egybekötött harcászati gyakorlatokat. A lökiképzések során egyéni és vegyes tűzpárokban, kisalegységekben kezdték meg felkészülésüket. Mindemellert számos harcászati mozzanatot is gyakorolnak az interoperabilitási, vagyis az együttműködési képességek megteremtése érdekében.

Németh Viktória; fotó: Pintér László

NEMZETKÖZI SZINTEN BIZONYÍTOTTAK

Eredményesen zárta az MH Ludovika Zászlóalj honvéd tisztjelölt, illetve az MH Altishti Akadémia honvéd altisztjelölt állománya a három hetes GEO MRE ROT IX 19-03 elnevezésű gyakorlatot a Többnemzeti Összhaderőnemi Kiképző Központban, a németországi Hohenfelsben. A nemzetközi erőpróbát irányító Thomas Armas ezredes, a 43. georgiai lövészzászlóalj parancsnoka, valamint a gyakorlatot támogató amerikai „Warhogs” team vezetése is elismeréssel beszélt a magyarok kiemelkedő munkájáról, elkötelezettségéről. Ezek a csereképzések kiemelten fontosak mindkét félnek, hiszen a különböző felszerelések, eszközök megismerése mellett lehetőség nyílik a tapasztalatok megosztására is.

Kép és szöveg: Zsíros Tamás törzsszázlós

EJTŐERNYŐS KIKÉPZÉS

Az MH 24. Bornemissza Gergely Felderítőezred mélységi felderítői Hajdúhadházon ejtőernyős kiképzést tartottak, melynek keretében nemcsak a felderítő katonák, hanem a törzs tagjai is gyakorolhatták a helikopterből ereszkedést. Az ejtőernyős ugrásokat először MC-6-os körkupolás ernyővel hajtottak végre 500 méter magasból, az állomány képzetesebb tagjai pedig az MC-5 és az M-291 típusú légcélás ejtőernyővel ugrottak 2000 és 3200 méter közötti magasságból. A foglalkozás része volt a helikopterből, alpinechnikával történő ereszkedés is, amit a 20–30 méter magasan lebegő forgószárnyasból kellett elvégezni. E módszer segítségével az ezred katonái a helikopter landolása nélkül is gyorsan a kijelölt helyre jutnak.

Varga Sándor zászlós; fotó: Bódi László

FELKÉSZÜLTEK A BÉKE ŐRZÉSÉRE

Az oklevelek átadásával ért véget a 37. nemzetközi katonai megfigyelő tanfolyam Szolnokon. Az MH Béketámogató Kiképző Központban Apáti Zoltán dandártábornok, az MH Hadkiegészítő, Felkészítő és Kiképző Parancsnokság parancsnokhelyetese gratulált a felkészítést eredményesen teljesítő tiszteknek. Az ENSZ békeművelési főosztálya által akkreditált tanfolyam huszonnyolc résztvevője közül húszan külföldről érkeztek, magyar tisztként pedig hét katona és egy rendőr tett eleget a háromhetes kiképzés követelményeinek. A hallgatók felkészítését tapasztalt külföldi vendégoktatók is segítették.

Kép és szöveg: Galambos Sándor

A MAGYAR HONVÉDSÉG LEHETŐSÉGET JELENT A FIATALOKNAK

Szükség van az olyan fiatalokra, akik képesek és alkalmasak a haza védelmére; számukra komoly lehetőséget biztosít a Magyar Honvédség – mondta Benkő Tibor honvédelmi miniszter a Nyíregyházi Egyetemen. A tárcavezető a „Honvédelem és haderőfejlesztés” című előadásában az Európában megjelenő új fenyegetések és kihívások kapcsán hangsúlyozta az ütőképesség, felkészült és modern honvédség megteremtésének fontosságát, továbbá ismertette a honvédelmi és haderő-fejlesztési program legfőbb célkitűzéseit. A társadalmi elismertség és az utánpótlás szempontjából Benkő Tibor kiemelte a hazafias nevelés, a kadétprogram, az önkéntes tartalékos rendszer, és a Honvédelmi Sportszövetség jelentőségét, egyúttal szólt az egyetemistákat érintő honvédelmi ösztöndíjakról is.

Nyulás Szabolcs; fotó: Rácz Tünde

TÜZSZERÉSZEK ELISMERÉSE

Mind szakmai, mind emberi értelemben példát mutattak azok a tüzészszerészek, akik részt vettek Budapesten a két óriásbomba kiemelésében és hatástalanításában – mondta Németh Szilárd miniszterhelyettes, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára a katonák elismerésére rendezett díszében. Az államtitkár rámutatott: az MH 1. Honvéd Tüzészszerész- és Hadihajós Ezred állománya tanúbizonyosságot tett a felkészültségéről és elhivatottságáról, ugyanakkor bizonyították azt is, hogy professzionálisan tudnak együttműködni más szervezetek munkatársaival. A bombák kiemelésében a mintegy félszáz katona mellett több százan dolgoztak, és több ezer embernek kellett elhagynia az otthonát.

Nyulás Szabolcs; fotó: Tóth László

ÚJ ESZKÖZÖK A MŰSZAKIAKNAK

Ismét együtt ünnepelték a műszakiak napját és a Szent György-napot a katonák, a rendőrök és a város lakói a szentesi Damjanich János laktanyában. A rendezvényhez kapcsolódóan adta át Szabó István honvédelmi államtitkár a honvédelmi és haderő-fejlesztési program keretében az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred számára beszerzett 58 új technikai eszközt. Szabó István beszédében hangsúlyozta: „Magyarország kormánya és a honvédelmi vezetés elkötelezett abban, hogy hazánk egy olyan hiteles, a modern kor kihívásainak megfelelő haderővel rendelkezzen, amely mindenkor képes feladatának végrehajtására. A meghirdetett program eredményeként a következő tíz évben a kor színvonalának megfelelő fegyverzettel és eszközökkel felszerelt honvédség jön létre.”

Kép és szöveg: Galambos Sándor

VEZÉRKARI FŐNÖKÖK TANÁCSKOZÁSA

Regionális vezérkari főnöki találkozón vett részt Korom Ferenc altábornagy, a Magyar Honvédség parancsnoka Prágában. Csehország, Szlovákia, Lengyelország, Bulgária, Románia, Szlovénia, Horvátország és Magyarország első számú katonai vezetői és vezénylőzászlósaik a közös érdekek mentén vitatták meg a regionális biztonsági kérdéseket. A résztvevők többek között a logisztikai együttműködésről, a regionális képességekről és fenyegetettségekről is tárgyaltak, emellett összehangolták a nemzeti és a több országot érintő gyakorlatokat.

Honvedelem.hu; fotó: Jimmie Pike

TÖRÖK–MAGYAR TAPASZTALATCSERE

A Magyar Honvédség és a török szárazföldi erők közti együttműködés bővítésének lehetőségeiről folytatott tárgyalásokat magyarországi hivatalos látogatásán Ümit Dündar vezérezredes. A török szárazföldi erők parancsnoka felkereste az MH 2. vitéz Bertalan Árpád Különleges Rendeltetésű Dandárt, szolnoki útjára elkíserte dr. Böröndi Gábor altábornagy, a Magyar Honvédség parancsnokhelyettese is. A dandár feladatrendszeréről és képességeiről Pécsvárady Szabolcs ezredes, az alakulat parancsnokhelyettese tájékoztatta a vendégeket, akik a bemutatók során épületharcászati gyakorlatot és egy speciális körülmények közt végrehajtott lövészetet is megtekintettek, továbbá szemügyre vehették a különleges fegyverzeti és technikai eszközeit.

Kép és szöveg: Galambos Sándor

DEBRECENBEN JÁRTAK A KATONAI ATTASÉK

A Budapesten akkreditált véderő-, katonai és légügyi attasék tettek szakmai látogatást az MH 5. Bocskai István Lövészdandár debreceni Kossuthlaktanyájában. A delegációt Szloszjár Balázs ezredes, parancsnok fogadta. Tájékoztatójából az attasétestület tagjai megismerhették a dandárt, annak felépítését és fontosabb feladatait. Ezt követően Hadi Attila alezredes, az MH 24. Bornemissza Gergely Felderítőezred megbízott parancsnoka tartott előadást az alakulatról, amely 2018-ban vált ki a dandárból és azóta működik önálló szervezeti elemként. A katonadiplomáták a szakmai programokat követően a csapatmúzeumot és a rendszersített technikai eszközöket is megtekintették.

*Madura János őrmester
Fotó: Dévényi Veronika*

Sárkányharag 2019

VISSZAKÉZBŐL

TÖBB HÓNAPOS FELKÉSZÜLÉS UTÁN HAJTOTT VÉGRE NAGYSZABÁSÚ, ÉLESLÖVÉSZETTEL EGYBEKÖTÖTT KOMPLEX HARCÁSZATI GYAKORLATOT AZ MH 25. KAPKA GYÖRGY LÖVÉSZDANDÁR. A SÁRKÁNYHARAG 2019 FŐ CÉLJA AZ ORSZÁGVÉDELMI KÉPESSÉGGEL ÖSSZEFÜGGŐ ISMERETEK FELFRISSÍTÉSE VOLT.

Az MH 25. Klapka György Lövészdandár vezetése időszzerűnek tartotta az alakulat alapfeladatai között szereplő országvédelmi képességek felfrissítését; elsősorban ezt a célt szolgálta a Sárkányharag 2019 gyakorlat. E nagyszabású kiképzési esemény megszervezése ugyanakkor korántsem volt egyszerű, hiszen a dandár állományának jelentős része 2018-ban két misszióban (MH Iraki Kiképzés-biztosító Kontingens és KFOR) is részt vett, melyek után nem sokkal már meg is kellett kezdeniük a felkészülést a hazai erőpróbára.

A Sárkányharag 2019 keretében tehát nem „nullkilométeres” újoncokkal hajtottak végre kiképzési feladatokat. Mint azt Fekets Zoltán alezredestől, a Klapka-dandár 1. lövészzászlóaljának parancsnokától megtudtuk: gyakorlott, több missziót is megjáró katonák tevékenykedtek, akik ugyanakkor az elmúlt időszakban a külszolgálatot jellemző sajátos feladatok magas szintű, professzionális ellátására készültek fel, majd eredményesen, nemzetközi szinten is elismeréseket aratva hajtották végre azokat. Ez szakmailag valóban fontos dolog, de emellett nem szabad háttérbe szorulnia az országvédelemhez szükséges képességek szinten tartásának, emelésének.

Mindez egyébként egybecseng a Magyar Honvédség Parancsnokságának elvárásaival, továbbá a 2014-es walesi, illetve a 2016-os varsói NATO-csúcstalálkozón megfogalmazott stratégiaváltással, miszerint a tagállamoknak nagyobb hangsúlyt kell fektetniük az önvédelemre.

– A gyakorlat előkészítése már 2018 nyarán megkezdődött. A Sárkányharag 2019 sarokpontjait, az elérendő fő célokat a dandártörzs határozta meg, s ezek adták meg annak a harcászati helyzetnek a keretét, amelybe az alapvetően az 1. lövészzászlóaljra alapozott zászló-

alj-harccsoportot beillesztették. A legfontosabb elvárás az összefegyvernemi szintű együttműködés begyakorlása volt, s éppen ez jelentette a legnagyobb kihívást is. Nagyon fontos, hogy az összefegyvernemi szemléletet, gondolkodást elsajátítsák a katonák. A különböző fegyvernemek együttesen sokkal nagyobb hatást érhetnek el, mintha feladataikat külön-külön próbálnák megoldani – mutatott rá Fekets alezredes. Hozzátette: célszerű, ha a harcokcsizók tudják, mire képes egy lövészelegység, de persze az utóbbinak is ismernie kell a T-72-esek adottságait. A kölcsönös előnyök összefűzése vezet el a közös célok eléréséig, egyben így lehet minimalizálni a saját veszteségeket is. Persze van még tovább: az alezredes meggyőződése szerint egy ilyen komplex feladat megtervezésébe és végrehajtásába olykor már a légierőnek is be kell kapcsolódnia.

A harcászati mozzanat végrehajtására kijelölt alegységek, így az 1. lövészzászlóalj katonái is, 2018 végén, az egyéni szakfelkészítésekkel kezdték meg a felkészülést az erőpróbára; ekkor az egyes katonákra, a szakbeosztásuknak megfelelő képességekre, tevékenységekre koncentráltak. Ezek tökéletesre csiszolásával, intenzív kiképzéssel telt el a november és a december a lövészek mellett az aknavetősök, a mesterlövészek, illetve a páncéltörő rakéta-komplexumok kezelői számára is. A szükséges alapok megteremtése után, idén januártól, a rajszintű kiképzések kapták a főszerepet. Az egyénileg már megfelelően felkészített, fegyvereit, eszközeit készségi szinten kezelő katonákat 6–10 fős rajokba szervezték, s a feladatok közös végrehajtását gyakorolták – zajos, füstös, a fegy-

verek ropogásától hangos területen, vagyis a valóságot a lehető legjobban megközelítő körülmények között. Ezután következett a szakaszsintű képzés, ahol 3–5, már jól működő rajnak integráltan, egymást segítve kellett a kitűzött célokat teljesítenie. Mindebből kitűnik: nem csak a katonák harcértékének maximalizálását tartották szem előtt. Fontos volt az is, hogy a szakasz- és századparancsnokok elvárásainak és elképzeléseinek megfelelő, összeszokott csapat álljon készen a Sárkányharag 2019 végrehajtására.

– A zászlóalj-harccsoport sikeréhez az 1. és a 2. lövészzászlóalj állománya mellett a dandár szinte minden alegysége hozzájárult a maga részét. Óriási feladat hárult a logisztikára, hiszen több száz katona, illetve a gyakorlathoz szükséges

felszerelések, fegyverek, lőszer, szakanyagok, utánpótlás gyors, pontos és biztonságos mozgására volt szükség. Ha ezen a téren minden

szük, fennakadás esetén azonban minden terv borulhat. Az alapos, rengeteg munkával járó felkészítésnek köszönhetően minden gumike-

rekes és lánctalpas jármű rendben működött, csak kisebb meghibásodások fordultak elő. Az egészségügyi biztosítást végző szakemberek ugyanakkor munka nélkül maradtak, mert baleset nem történt – összegzett Fekets Zoltán alezredes.

Annál több feladat jutott a különböző fegyvernemi szakalegységektől érkezett katonáknak. Mint ahogyan a gyakorlat látogatónapján is bebizonyosodott, az együttműködésen volt a hangsúly. A fiktív harc helyzet szerint a területen védelemre berendezkedett lövészcapatokat támadás érte. A védők a rendszerezett gyalogsági fegyverekkel, aknavetőkkel, valamint a BTR-80-as páncélozott szállító harcjárművek 14,5 milliméter űrméretű KPV ne-

hézgéppuskáival összpontosított tüzet zúdítottak az ellenségre, majd a 11. harckocsizászlóalj T-72-esi ellenlökést végrehajtva „vetették rá” magukat a megtorpant, elbizonytalanodó támadókra, melynek végül az 1. és a 2. lövészzászlóalj katonái adták meg a kegyelemdőfést. A tűztámogatást nyújtó aknavetők tüzeit a 101. tüzérosztály felderítői figyelték meg és helyesbítették azt – valóban összefegyvernemi munka folyt a szomódi lőtérén, ahonnan a 36. páncéltörő rakétaosztály katonái igazoltan voltak távol: a gyakorlat keretein

kívül, de azzal egy időben hajtották végre kiképzési feladataikat.

Fekets alezredes kiemelte: a feladatok sikeres teljesítéséhez elengedhetetlen, hogy a résztvevők pontosan, gyorsan és eredményesen tudjanak egymással kommunikálni, melynek elsajátítására nagy figyelmet fordítottak a Sárkányharag 2019-et megelőző raj- és szakaszszintű felkészüléseken. A zászlóaljharccsoport kötelékében végrehajtott harcászati mozzanatok során már nem volt sem idő, sem lehetőség a helyes és hatékony informá-

cióközlés begyakorlására, történjen az közvetlenül vagy rádión keresztül: a gyakorlótéren gördülékenyen kellett „átmenni” az üzeneteknek ahhoz, hogy például a tüztámogatást végző aknavető lövedéke ott és akkor csapódjon be, ahol és amikor arra szükség volt. A műveleti területen sincs idő háromszor visszakérdezni...

Pro Urbe-díjas dandártábornok

A VÁROS KÖSZÖNETE

A DEBRECEN VÁROS ÉRDEKÉBEN KIFEJTETT TEVÉKENYSÉGE ELISMERÉSEKÉNT PRO URBE-DÍJAT VEHETETT ÁT RUSZIN ROMULUSZ DANDÁRTÁBORNOK, A HM MINISZTERI TITKÁRSÁG VEZETŐJE, AZ MH 5. BOCSKAI ISTVÁN LÖVÉSZDANDÁR KORÁBBI PARANCSNOKA.

A Pro Urbe-díj – a debreceni önkormányzat egyik legnagyobb elismerése – olyan természetes és jogi személynek, közösségnek adományozható, aki, illetve amely éveken keresztül munkálkodott a helyi társadalom javára az élet bármely területén. Az 1997 óta odaítélt elismerést korábban még egyszer sem kapta meg katona.

Ruszin Romulusz dandártábornok – aki 2016 augusztusától több mint két éven át volt az MH 5. Bocskai István Lövészdandár parancsnoka – elmondta, hogy ez a rangos díj nemcsak neki, hanem minden debreceni katonának és annak az évtizedes munkának szól, amit az alakulat és a Magyar Honvédség Debrecenben, Hajdú-Bihar megyében, illetve az országban végzett. Mint fogalmazott, óriási megtiszteltetés volt átvenni az elismerést, hiszen azt olyan emberek kapják, akik évtizedek óta nagyon sokat tesznek a városért.

– Én kicsit több, mint két évig szolgálhattam Debrecenben, de úgy tűnik, a város polgárai látták, mit és miért teszünk. Érezték, hogy a katonák értük vannak, értük dolgoznak. Látták, hogy amit teszünk, azt nem-

csak egy zárt gyakorlótéren vagy a misszióban végezzük, hanem a nyilvánosság előtt is. Látták, hogy a magyar emberekért és az országért szolgálunk. Az elmúlt időszakban már nem került sor olyan városi rendezvényre, amelyen valamilyen szerepkörben ne jelentek volna meg a katonák. Nekem pedig meggyőződésem, hogy így közvetíteni tudtuk azokat az értékeket, amelyek fontosak a Magyar Honvédségnek. Sikertől bekapcsolódnunk a város életébe. Tudom, hogy ez más helyőrségekben is így volt, de Debrecenben kifejezetten jól sikerült – hallhattuk Ruszin tábornoktól, aki büszke arra is, hogy dandárparancsnokként nagyon jó kapcsolatot épített ki a város és a megye vezetőivel. Mindezek ellenére váratlanul és meglepetésként érte, amikor Komolay Szabolcs, Debrecen alpolgármestere felhívta telefonon és arra kérte, tegye magát szabaddá, mert fontos lenne, hogy részt tudjon venni a város napja alkalmából rendezett ünnepi közgyűlésen.

A tábornok szerint nem lehet rangsorolni a pályafutása során eddig kapott elismeréseket, hiszen a katonai kitüntetések a szakmai tevékenységet

értékelik, a civil díjakat pedig szélesebb figyelem övezi.

– Ezeket a civil kitüntetéseket nem tudjuk kitenni a zubbonyunkra, a mellünkre, a helyük ugyanis a szívünkben és a lelkünkben van – jegyezte meg a dandártábornok, s rámutatott: napjainkban a katonák nagyon sok hatással szembesülnek, a rendszerváltozás óta a Magyar Honvédség elismerése óriási változáson és fejlődésen ment keresztül.

– Emlékszünk még arra az időszakra, amikor azt javasoltuk a bajtársainknak, ha nem feltétlenül muszáj, egyenruhában ne menjenek ki a laktanyából. Szerencsére ennek már vége. Nekem megadatott, hogy amikor egyenruhában sétáltam Debrecen főterén, akkor a gyerekek és a felnőttek megállítottak egy szelfiért. Szerencsére ehhez hasonlót már Szolnokon és Nyíregyházán is tapasztaltam, ahol ugyancsak szeretik és elismerik a katonákat. Korábban azonban csak külföldről tudtam ilyenre példát hozni – mondta Ruszin Romulusz.

Amikor kinevezték debreceni parancsnoknak, azt kérte a katonáitól: legyenek ők a jó példa mindenki számára. Majd elégedetten állapíthatta

meg, hogy ezt nagyon sokan meg is fogadták, hiszen számos alkalommal az alakulatának tagjai elsőként segítettek egy-egy balesetnél. Akadt köztük olyan, aki gondolkodás nélkül a lángok közé rohant, amikor látta, hogy egy idős bácsi portáján ég a garázs, és kihozott onnan egy gázpalac-

skot, miközben az öreget nem engedte bemenni az épületbe. Egy súlyos közlekedési balesetnél pedig a helyszínre érkező mentőhelikopternek a katonák segítettek landolni, hiszen őket erre is kiképezték. Helytállásuk büszkeséggel töltötte el a tábornokot, aki szerint a példamutatás kifizető

volt és Debrecen ezt meg is hálálta. A Pro Urbe-díj átadására készített, Ruszin Romulusz dandártábornokról szóló kisfilmben megszólalt Gyurosovics József rendőr dandár-

tábornok, Hajdú-Bihar megye rendőrfőkapitánya is. Ő úgy fogalmazott, hogy az alakulat korábbi parancsnokának sikerült új dimenzióba helyezni a város és a dandár között meglévő kapcsolati rendszert. „Mert benne volt egy »Ruszinos plusz«, ami arra sarkallta, hogy mindent lehet mindig egy kicsivel jobban csinálni. Számomra ő testesíti meg a szó legnemesebb értelmében a katonát” – emelte ki a filmben a rendőrfőkapitány.

– Aki ismer engem, az pontosan tudja, hogy nekem nem elég, ha azt mondják: „így szoktuk”. Engem nem érdekel, hogy hogyan szoktuk. Az sokkal inkább, hogy miként lehet valamit a legjobban csinálni. Természetesen a jót és a hagyományokat meg kell tartani, de ha tudjuk jobban csinálni, akár a magunk, akár a társadalom számára, akkor meg kell próbálnunk. Én mindenhez úgy állok hozzá, hogy a feladatra és a célra koncentrá-

lok. Természetesen meghallgatom a kollégák javaslatait, aztán eldöntjük, hogy pontosan mit és hogyan cselekedjünk. De az nekem soha nem elég, hogy „tavaly így volt” – mutatott rá Ruszin Romulusz, akinek meggyőző-

dése, hogy fontos a megújulás, főleg a 21. században, az információs társadalomban, amikor az embereknek szükségük van a változásra, a jobbra. Ezért parancsnoki ideje alatt nagyon ritkán volt két egyforma katonai rendezvény

Debrecenben, még a nemzeti ünnepken megrendezett zászlófelvonásba is mindig belecsempészték valami újat – természetesen a katonai szabályok betartásával –, hogy a nézők ne tudják előre a pontos forgatókönyvet.

– Mert akkor újra eljönnek és érezni fogják, hogy őket akarjuk kiszolgálni – indokolt a tábornok.

Ruszin Romulusz az egri Lenkey János Honvéd Középiskola és Kollégiumban érettségizett, majd Szentendrén, a Kossuth Lajos Katonai Főiskolán végzett földmérő és tüzér szakon. Katonai szolgálatát Tapolcán, a Csobánc sorozatvető ezrednél kezdte meg, majd a pécsi tüzérdandár sorozatvető osztályához került. Az egyetem elvégzése után Székesfehérváron, az akkori szárazföldi parancsnokságon hadművelleti főtisztként folytatta pályafutását. Onnan Tatára helyezték át, megbízott hadművelleti főnöknek.

– Különösen büszke vagyok arra, hogy ebben az időszakban részt vettem azon a gyakorlaton, amelyen a két lövészdandárnak és az akkori vezérkarnak bizonyítania kellett: a NATO-csatlakozásunk után képesek vagyunk a szövetség elvei alapján tervezni. A tatai dandár törzsét én vezettem, a debreceniét pedig az a Takács Attila, akitől később átvettem a Bocskai-dandár parancsnoki beosztását – idézte fel a tábornok, aki Tata után Szolnokra került. Ott előbb a különleges művelleti zászlóalj törzsfőnöke, parancsnokhelyettese, megbízott parancsnoka, majd az MH 88. Könnyű Vegyes Zászlóalj parancsnoka lett. Az amerikai War College elvégzése és a PhD-fokozat megszerzése után a Honvéd Vezérkarnál folytatta szolgálatát, ahol megbízott hadművelleti csoportfőnök is volt. Innen vezetett az útja Debrecenbe, majd a Honvédelmi Minisztériumba; jelenleg a miniszte-

ri titkárság vezetője. Időközben két missziót is teljesített, Afganisztánban és Irakban.

– Minden helyőrségben, minden alakulatnál rengeteget tanultam a kollégáktól, legyen szó tisztról, altisztról vagy éppen legénységi állományú katonáról. De nem tagadom, Debrecenben, az ország legnagyobb alakulatának parancsnokaként olyan hatások értek, amelyek csodálatosak voltak. Mindez azzal járt – mint azt a Pro Urbe-díj átvételekor is elmondtam –, hogy bár katonai pályafutásom során több mint tízszer kellett költözöm, akkor először éreztem úgy, nincs kedvem hozzá. Annyira megfogott, megérintett a város, hogy legszívesebben debreceni lakos maradtam volna – fogalmazott Ruszin Romulusz dandártábornok.

Önként vállalták a szolgálatot

ÉLENJÁRÓK

EREDMÉNYESEN TELJESÍTETTÉK TÍZ MODULBÓL ÁLLÓ FELKÉSZÍTÉSÜK KÉTHARMADÁT A HAJDÚ-BIHAR MEGYÉBEN TAVALY ÉV VÉGÉN ÖNKÉNTES TERÜLETVÉDELMI TARTALÉKOS SZOLGÁLATOT VÁLLALT KATONÁK. A KIKÉPZÉSI ÉS SZOLGÁLATI FELADATAIK ELLÁTÁSA MELLETT UGYANAKKOR AKTÍV RÉSZTVEVŐI A KÜLÖNBÖZŐ ÜNNEPI MEGEMLÉKEZÉSEKNEK, KULTURÁLIS RENDEZVÉNYEKNEK IS, DALÁRDÁT ÉS KÖZELHARC-CSOPORTOT ALAPÍTOTTAK, SPORTOLÓIKAT A MEGYE LEGJOBBJAI KÖZT JEGYZIK.

A területvédelmi tartalékosok idei kiképzési éve Hajdú-Bihar megyében a debreceni, a hajdúhadházi, a hajdúnánási, a hajdúszoboszlói, a derecskei és a püspökladányi járási századok új tagjaiknak összevonásával kezdődött. Az önkéntesek április végére sikeresen teljesítették a 120 órás felkészítésük első hét moduljának követelményeit. A katonai alapismeretek elsajátítását követően – a rendszeres alaki és katonai testnevelési foglalkozások mellett – többek között tereptan, híradó, informatikai, műszaki, egészségügyi, területvédelmi és általános harcászati foglalkozásokon vettek részt. A kiképzésük tereptannal, harcászattal és lökiképzéssel folytatódik, majd a tizedik modul zárásaként éles lögyakorlatot fognak végrehajtani. A következő felkészülési időszak pedig a szolgálati beosztásaiknak megfelelő szakmai ismeretek elsajátításával telik majd.

A 3. területvédelmi zászlóalj kiképzőszázadának Lajtos Ábel százados a parancsnoka. A felkészültségüket már különböző missziókban, hazai és nemzetközi gyakorlatokon is bizonyító kiképzők többsége korábban az MH 5. Bocskai István Lövészdandárnál szolgált. A tartalékos katonák felkészítését a debreceni Kossuth-laktanyában, valamint a hajdúhadházi Vay Ádám Kiképzőbázison tartják, Püspökladányban, Hajdúnánáson és Berettyóújfaluban pedig az önkormányzat biztosít helyszíneket.

– Az önkéntességből eredően a zászlóalj tartalékos katonái szinte valamennyien aktív dolgozók vagy nappali képzésen tanuló diákok, akiknek az elfoglaltságaikat a behívások tervezésekor figyelembe kell vennünk. Ezért a modulok foglalkozásait több alkalommal, bontva tudjuk csak megtartani, hogy mindenkinek lehetősége legyen a számára legmegfelelőbb helyszínt és időpontot kiválasztani a felkészülésre. Ugyanakkor a tartalékosok vegyes életkoráról és eltérő fizikai képességeikről sem feledkezhetnek meg a kiképzőink. A terheléseket ennek megfelelően személyre szabottan, a fokozatosság elvét betartva határoztuk meg annak érdekében, hogy a százhusz órás kiképzés végére vala-

Pikó Ákos szakaszvezető

mennyien azonos szintre kerüljenek. A tizedik modul követelményeinek elsajátítása után pedig felkészített tartalékos katonaként folytatják a szolgálatukat. Részt vehetnek, és részt is fognak venni a Magyar Honvédség gyakorlatain, kiképzési foglalkozásain, valamint katasztrófavédelmi feladatok esetén is számítanak a segítségükre. A felkészítések során készségi szinten elsajátított ismeretek egy jelentős része ugyanakkor a polgári életben is hasznosítható. Kiváló

példa erre Pikó Ákos őrzvezető esete, aki tavaly nyáron az egészségügyi kiképzésen tanultakat alkalmazva mentette meg egy fiatal lány életét: újraélesztette, majd átadta a kiérkező mentőknek. A történetek óta szakaszvezetővé előléptetett ifjú a Brassai Sámuel Gimnázium és Szakgimnázium diákja, aki a nyári szünetben egy hónapot töltött alapfelkészítésen – foglalta össze tapasztalatait Czill István alezredes, a 3. területvédelmi zászlóalj parancsnoka.

A kiképzési és szolgálati feladataik ellátása mellett Hajdú-Bihar megye területvédelmi tartalékos katonái szabadidejük egy részét is közösen töltik. Beilleszkedtek Debrecen helyőrség sport- és kulturális életébe, aktív résztvevői lakóhelyük közösségi rendezvényeinek is. Az önkormányzatok felkérésére például rendszeresen teljesítenek katonai tiszteletadást a nemzeti ünnepeinken szervezett megemlékezéseken.

– Érdeklődési körök alapján baráti közösségek szerveződtek a zászlóaljunknál. A legutóbbi Bocskai Portya elnevezésű teljesítménytúra 70 kilométeres távját például négy, míg

Hajdú-Bihar megye zászlóalja az MH 2. vitéz Vattay Antal Területvédelmi Ezred kötelékébe tartozik. Az egység megbízott parancsnoka, Horváth András alezredes az országban elsőként vette át Benkő Tibor honvédelmi minisztertől a köztársasági elnök által adományozott csapatzászlót, amelyre a névadó Vattay Antal altábornagy lánya, Vattay Eleonóra kötött zászlóanyaként szalagot. Az eskü szövegét a 3. területvédelmi zászlóalj katonája, Máté Csaba önkéntes területvédelmi tartalékos tizedes (ma már szakaszvezető) mondta elő társainak.

a 40 kilométerest kilenc önkéntesünk teljesítette. A Doni Hősök Emléktúráján huszonnégy katona képviselte a zászlóaljunkat, többen pedig az „Elfeledett Emlékezet” Háborús Kegyeleti Kutatócsoport munkájába kapcsolódtak be. Tudomásom szerint az ország első és eddig egyetlen, önkéntes területvédelmi katonák alkotta kórusa is nálunk alakult másfél évvel ezelőtt Debrecenben. A Tartalékos Dalárda nevű csoportnak már száz tagja van, különböző kulturális fesztiválokon, katonai rendezvényeken, iskolai és városi ünnepeken szerepelnek. Természetesen egyenruhában állnak színpadra, elsősorban régi katonadalokat és bakanótákat énekelnek. Tavasszal például az 1848/49-es forradalom és szabadságharc évfordulójához kapcsolódó ünnepi programsorozat keretében léptek fel a Nagysándor József laktanyában és a balmazújvárosi Bocskai István általános iskolában – sorolta Czill alezredes.

A zászlóalj önkéntesei a különböző sportágakban is remekelnek. Egy ka-

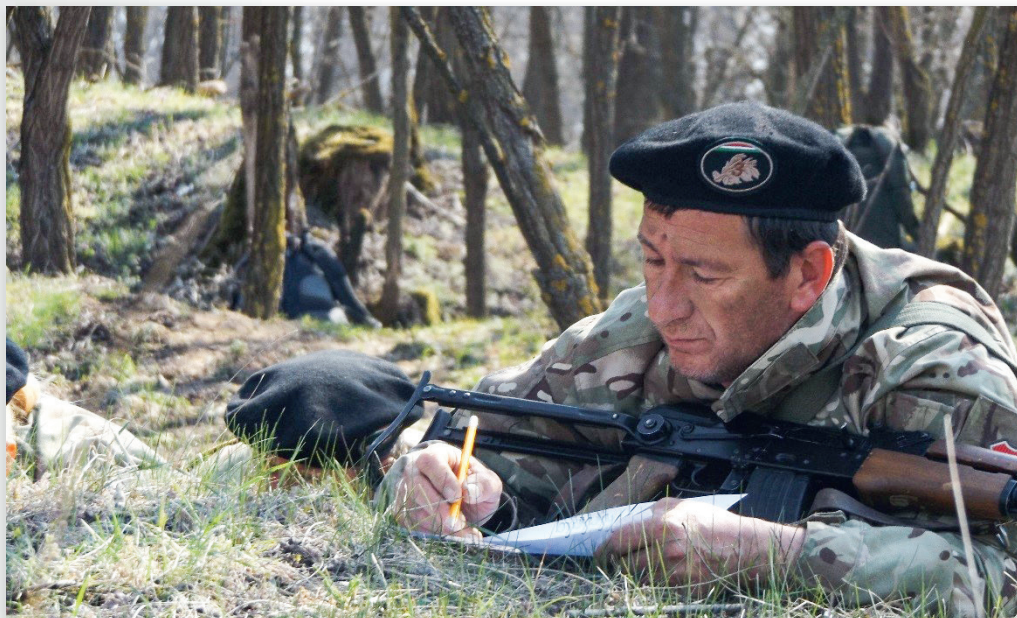
tonai közelharccsoportot is alapítottak, a löversenyeken pedig rendszeresen kimagasló eredményeket érnek el. A Magyar Tartalékosok Szövetsége Hajdú-Bihar megyei szervezete tavalyi bajnokságának női egyéni összetett versenyét például Reskó Andrea önkéntes műveleti tartalékos főtörzsőrmester nyerte meg, Tóth Mihály tartalékos hadnagy pedig férfi pisztoly egyéniben második helyezést ért el. Szabó Dávid önkéntes területvédelmi tartalékos törzsőrmester személyében világbajnok katonája is van a zászlóaljnak. A huszonöt éves tanár ugyanis Európa-bajnoki győzelme után tavaly, a görögországi Spártában rendezett crossfit Spartan Trifecta világbajnokságon is a dobogó legfelső fokára állhatott. Mindhárom – különböző táv – futamot megnyerte, ráadásul nemcsak a saját korcsoportjában, hanem az abszolút kategóriában is maga mögé utasított mindenkit.

Hajdú-Biharban egyre többen érdeklődnek az – akár családbarátnak is nevezhető – önkéntes szolgálat

Szabó Dávid törzsőrmester

vállalásának feltételei iránt. Előfordul az is, hogy férj és feleség, apa és fia együtt írják alá a regisztrációs lapokat. A 3. területvédelmi zászlóalj állományának huszonhét százalékát hölgyek alkotják. A jelenleg zajló kiképzés résztvevői és a még folyamatban lévő regisztrációk, szerződés-

kötések alapján a jelentkezők életkora 18 és 60 év között mozog. A végzettséget és a szakmát illetően is nagyon vegyes a kép: fizikai munkások, irodai dolgozók, vállalkozók, értelmiségiek, volt katonák és rendőrök vállalták, hogy munka mellett, szabadidejükben részt vesznek a tartalékos kiképzésen.

A megye járási székhelyein megalkotott tíz területvédelmi században önkéntes szolgálatot vállaltak létszáma alapján a zászlóalj feltöltöttsége jelenleg több mint 35 százalékos – a

debreceni alegységé 80 százalék fölötti. A 120 órás tartalékos alapfelkészítés tíz moduljának követelményeit eddig hetvenegyen teljesítették, jelenleg pedig több mint kétszáz önkéntes felkészítése zajlik. A már kitöltött regisztrációs lapok, valamint a folyamatban lévő egészségügyi alkalmassági vizsgálatok száma alapján május végére a megye tartalékosainak

létszáma valószínűleg meg fogja haladni a háromszázötven főt. A 18. életévüket betöltött középiskolás diákok, valamint az egyetemek és főiskolák hallgatói részére szorgalmi időn túl szervezett 20 napos nyári felkészítést követően pedig a tervek szerint már több mint kétszázötven, alapfelkészítést végrehajtott tartalékos katonája lesz a megyének.

Szerződéses katonai szolgálatot a megye területvédelmi tartalékosai közül az elmúlt évben heten vállaltak, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karára pedig hárman adták be a jelentkezési lapjukat. Egyikük az idén érettségiző Máté Csaba önkéntes területvédelmi tartalékos szakaszvezető. A hajdúszoboszlói Hőgyes Endre Gimnázium végzős diákja tüzértisztnek készül – főtörzsörmesteri rendfokozattal szolgáló édesapja a területvédelmi tartalékos zászlóalj kiképzőszázadának altisztje.

Az MH 2. vitéz Vattay Antal Területvédelmi Ezred 3. területvédelmi zászlóalja az ellenséggel szemben tanúsított hősiességéért 1915-ben I. Osztályú Ezüst Vitézségi Éremmel kitüntetett Oláh Sándor őrmester nevét tervezi felvenni. A 20. honvéd gyaloghadosztály 3. honvéd gyalogezredének altisztje a kitüntetésre történő felterjesztés indoklása szerint „századával 1915. május 7-én Laboreczfőtől északkeletre, a Weretyszow nevű magaslaton állott harcban az oroszokkal, ahol szakaszparancsnok a nehéz küzdelmekben megsebesült. Ekkor saját elhatározásából átvette szakaszának vezetését és a legnagyobb gyalogsági golyózáporban, valamint tüzérségi tűzben halált megvető bátorsággal vezette rohamra embereit a megerősített orosz állások ellen, melyekbe sikeresen be is tört. 1915. május 9-én délután 3 órakor szakaszával elfoglalta Wola-Piotrowát és ez alkalommal 81 foglyot ejtett.”

45 éve hadrendben

MAGYARORSZÁGON 45 ÉVVEL EZELEŐTT ÁLLÍTOTTÁK HADRENDBE AZ AN-26-OS SZÁLLÍTÓ REPÜLŐGÉPEKET, MELYEK MEGÖRÖKÖLTÉK AZ ELŐD LI-2-ES BECENEVÉT, A TEVÉT. A TÍPUST EMELLETT AZ ORDÍTÓ EGÉR ELNEVEZÉSSEL IS ILLETTÉK – EZT A SAJÁTOS MOTORZAJA MIATT ÉRDEMELTE KI. AZ AN-26-OSOK EGYKORI ÜZEMELTETŐI, HAJÓZÓK ÉS MŰSZAKIAK 2019 TAVASZÁN ISMÉT ÖSSZEGYŰLTEK, HOGY FELELEVENÍTSÉK A MŰLT EMLÉKEIT.

VELÜNK EGYÜTT
ÖREGEDTEK

Az 1960-as években Oleg Konsztantyinovics Antonov és csapata kapta a feladatot, hogy kifejlesszen egy olyan könnyű harcászati szállítógépet, amellyel gazdaságosabban oldhatók meg a kisebb tömegű és hatótávolságú szállítási feladatok. A mérnökök végül egy már létező, a céloknak megfelelő utasszállító, az An-24-es átervezése mellett döntöttek.

KLASSZIKUS FORMÁK

Az új, An-26-os jelzésű típusnál a legjelentősebb módosítást a törzs hátsó részénél végezték, ahol egy nagyméretű, rámpaként is alkalmazható, lenyitható teherajtó kapott helyet. Ez egyébként behúzható a repülőgép törzse alá, így a nehéz, nem gördülő terheket közvetlenül a padlózatba épített, elsősorban a rakomány desztanolására szolgáló, de a be- és kirakodást is segítő szállítószalagra helyezhetik, például egy villás targonca segítségével. A szállítószalag teherbíró képessége 4550 kilogramm.

Az An-26-os sárkánya teljesen fémépítésű, felsőszárnyas kialakítású, egy függőleges vezérsíkkal. A szárnyakban elhelyezett tüzelőanyag-tartályok teljes térfogata 7316 liter. A gépet két, AI-24VT típusú egytengelyes, turbólégcsavaros hajtómű működteti, míg az

RU-19A-300 segédhajtóművet a jobboldali hajtóműgondola végébe építették be.

A repülőgép prototípusa 1969-re készült el, míg a sorozatgyártás 1970-ben vette kezdetét; a folyamat 1980 elején történt leállításáig több mint 1400 készült az An-26-os különféle változataiból. Működtetéséhez ötfős személyzet (géparancsnok, másodpilóta, navigátor, fedélzeti technikus, fedélzeti rádiós) szükséges, a gép emellett további 39 utast szállíthat a teherter két oldalán elhelyezett, felhajtható üléseken.

MAGYAR SZÍNEKBEN

A magyar légierő összesen tíz An-26-ost vásárolt, melyek 1974–1976 között érkeztek hazánkba. A gépekkel felszerelt önálló század Szentkirályszabadján kezdte meg működését. A Veszprém megyei bázisról végül a Mi-24-es harci helikopterek szorították ki az Antonovokat 1984-ben; ekkor a helikopterezredből – leszámítva egy századnyi Mi-8-ast – kiemelték a szállító elemet, majd összevonták a szállítórepülő-szá-

zaddal, létrehozva a szolnoki 89. vegyes szállítórepülő-ezredet.

Ekkor azonban már csak kilenc An-26-os állt rendelkezésre, miután 1982. december 6-án, Szentkirályszabadján, átstartolás közben a 210-es oldalszámú repülőgép (feltehetően a kormányfelületek jegesedése miatt) a földnek csapódott, majd kigyulladt. A katasztrófa négy emberéletet követelt. Ez volt egyébként a típus egyetlen hazai balesete.

1992-ben „nyugdíjazták” a tököli Vitéz Hány László Vegyes Szállítórepülő-osztály két An-24-esét, melyek pótlására a szolnoki ezred átadott két (VIP-feladatok ellátására átalakított) An-26-ost. Öt esztendővel később (a haderő-átalakítás keretében) tovább csökkent a Magyar Honvédség légi szállítási kapacitása; ekkor ugyanis (a SZU-22-esek és MiG-23-asok mellett) öt An-26-ost is kivontak a hadrendből. Később ezek közül kettőt eladtak a bolgár haderőnek, 2001-ben megszűnt a tököli alakulat is; innen a két An-26-ost visszakerült Szolnokra.

Ugyanakkor időközben a légi szállítási képesség rendkívül felértékelődött, a NATO tagállamainak minden

korábbinál nagyobb nemzetközi szerepvállalása eredményeként. Ezért nem meglepő, hogy a hadrendben tartott négy An-26-os hamarosan kevésnek bizonyult a magyar missziók szállítási feladatainak ellátásához.

Hazánk tehát egy újabb repülőgépet vásárolt, amely 2004 elején érkezett meg Ukrajnából. Ugyanebben az esztendőben – egy újabb átszervezés nyomán – az An-26-osok a kecskeméti Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis állományaiba kerültek, áttelepülésük 2005 decemberében történt meg.

Napjainkra csupán négy példányuk maradt szolgálatban, a személy- és teherszállításra egyaránt alkalmas utódtípus kiválasztása pedig folyamatban van. A tervek szerint a honvédelmi és haderő-fejlesztési program következő fázisában kerülhet sor a szerződések megkötésére.

SZÁRNYALÓ EMLÉKEK

A négy és fél évtized eseményei elegendő „üzemanyagot” biztosítottak az évforduló alkalmából a balatonakarattyai MH Rekreációs, Kiképzési és Konferencia Központban tartott előadásokat követő baráti beszélgetésekhez, melyek során szóba kerülhetett számos érdekes

hazai vagy éppen külföldi történet. Az An-26-osok, illetve személyzeteik számára minden bizonnyal a missziókba történő szállítások jelentették a legnagyobb feladatot, hiszen ezt a típust alapvetően nem nagy távolságú repülések végrehajtására tervezték, így az oda- és a visszautak is általában több napig tartottak.

Az iraki és afganisztáni repülőterekre való érkezés az ötfős személyzet minden tagja számára fokozott odafigyelést és együttműködést igényelt; a hajózóknak sokszor az alapfeladatuktól eltérő szerepkörben is helyt kellett állniuk. A Bagdadban történő landolás nem volt veszélytelen, mivel több esetben is támadás ért leszálláshoz készülő repülőgépeket. A modern típusokba már beépítettek rakétaelhárító rendszereket, de az „Ancsák” ilyennel nem rendelkeztek, ezért a biztonságos leszálláshoz ki kellett találni valamilyen megoldást. A repülőmérnökök végül a Mi-24-es harci helikopterek infracsapda-kilövő berendezéseit szerelték fel az An-26-osok ol-

AZ AN-26-OS FONTOSABB MŰSZAKI ADATAI:

Szárnyfesztáv: 29,2 méter
A törzs hossza: 23,8 méter
A szárny felülete: 74,98 négyzetméter
A repülőgép magassága: 8,575 méter
A repülőgép üres szerkezeti tömege: 15 400 kilogramm
Mak mális felszállótömeg: 24 000 kilogramm
Mak mális hasznos teher: 5500 kilogramm
Utazósebesség: 440 km/h
Szolgálati csúcsmagasság: 7500 méter
Hatótávolság mak mális teherrel: 1240 kilométer
Az AI-24 hajtómű maximális teljesítménye: 2783 lóerő

dalára, hogy azok alkalmazásával térítsék el a rakétákat. Az elv egyszerűnek tűnik, de amíg a korszerű gépeken az infracsapdák aktiválása automatikus érzékelők és indítók segítségével történik, addig az „Ancsákon” ezt bizony kézi vezérléssel kellett megoldani. Az egyébként sem egyszerű leszállási manőver közben – egyetlen spirálban kellett nagy magasságból betont érnie a gépnek – a rádiós indította az utólagosan beépített kapcsolók segítségével az infracsapdák „tűzijátékát”.

Az An-26-ossal a néphadsereg és a Magyar Honvédség számos katonája találkozhatott, hiszen annak idején a mélységi felderítők ebből végezték a stabilizátoros ugrásaikat, az éles légiharc-rakétákkal végrehajtott lövészetekre pedig szintén e típus fedélzetén szállították a vadászgépek fegyverzetét.

Volt időszak, amikor a magyar légierő sikeresen szerepelt az angliai Fairfordban rendezett katonai repülőnapokon is; ezen eseményekre a MiG-29-esek és a Gripenek üzeme-

léséhez szükséges segédberendezések utaztak az „Ancsa” tehertérben. Az egykori Varsó Szerződés típusa annyira kedvelt volt a szigetországban, hogy 2012-ben a nemzetközi zsűri a Skylift-kategória díjával ismerte el a gépet, amely egyébként sok egykori vadászpilótának jelentette a további szolgálat lehetőségét; amikor valamilyen okból pályát kellett módosítani, az egyszemélyes kabin helyett következett az ötfős munkahely. Például Orosz Zoltán altábornagy, egykori helikopterpilóta vagy Bakó István vezérőrnagy, egykori MiG-19-es hajózó is repült An-26-ost, de Farkas Bertalan dandártábornok szintén kapott erre lehetőséget.

A jövő elkezdődött, hiszen az utolsó An-26-osok mellett repülnek az Airbus A319-esek, melyre Popelyák Péter alezredes, az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis szállítórepülő-századának parancsnoka már meg is szerezte a típusengedélyét.

Az elmúlt 45 évben szorgalmasan gyűjtötték a szürkére festett gépek

az „égi kilométereket”. Emlékeztet dátum 2014. április 24., amikor a 407-es oldalszámú An-26-os kapitánya, Takács József százados a csehországi Brnót elhagyva jelentette a fedélzeten utazó Benkő Tibor vezérezredesnek, a Honvéd Vezérkar főnökének, hogy a gép éppen akkor teljesítette a 12 000. r epült órát.

A deszantteret többféleképpen is lehetett hasznosítani, a szállított személyek számától, illetve a feladat jellegétől függően. Ejtőernyősök ugratása esetén a katonák a felhajtható padokon ültek, és a lenyíló rámpán keresztül hagyták el a gépet. Az An-26-osnak létezett „párnás” változata is; ezekbe a Malévnál használatos utasszékeket és asztalokat építették be, így a hosszabb utak során lehetőség nyílt például egy-egy kártyapartira. Mindebből talán kitalálható, hogy az An-26-osok számos esetben delegációk, kormány- és államfők utaztatásából is kivették részüket, bár erre az utóbbi években – a gyakran előforduló meghibásodások miatt – egyre ritkábban került sor.

Száraz lábbal a túlpartra

A HARCJÁRMŰVEK TÖMEGÉNEK NÖVEKEDÉSÉVEL A HÍDVEŰŐ JÁRMŰVEKNEK IS LÉPÉST KELL TARTANIUK. AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK HADSEREGE ÉS TENGERÉSZGYALOGSÁGA – HA MINDEN JÓ MEGY – HAMAROSAN EGY VADONATÚJ HADIHÍD-HORDOZÓ LÁNCTALPASSAL GAZDAGODIK.

A harcokocsik és a gyalogsági harcjárművek lánctalpas futóművei – típustól és mérettől függően – eleve aránylag jelentős árokáthidalási képességet biztosítanak. Vannak azonban olyan helyzetek, amikor ez már kevés: ilyenkor nyújtanak segítséget a műszaki alkatrészek hadihíd-elemeket hordozó járművei. Ezek már a második világháború óta ismertek: a brit hadsereg például háromféle hídhordozó lánctalpast is kifejlesztett. A legelső, Covenant harckocsira alapozott változat 24, később 30 tonnás teherbírással és 10 méteres áthidalási képességgel rendelkezett. A Churchill nehéz gyalogsági harckocsira szerkesztett változat már a mai szemmel is tekintélyes, 60 tonnás terhelést bírt el.

Az amerikai hadsereg szintén számos olyan térségben hajtott végre műveleteket, ahol komoly terepkadályokat kellett leküzdeni. A máso-

dik világháború után Korea, majd Vietnam jelentett kihívásokat: éppen ez utóbbi országban vívott háború miatt fejlesztették ki az M60A1 Patton közepes harckocsira alapozott páncélozott hídvetőt (Armoured Vehicle Launched Bridge – AVLB). Az 1963-ban megjelent, 125 példányban gyártott, komoly export sikerrel elért (Izrael, Pakisztán, Spanyolország és Szingapúr is alkalmazza), a korábbi M48 AVLB-eket felváltó járművek a mai napig hadrendben állnak a hadseregnél és a tengerészgyalogságnál. A lefektetve 18,3 méteres, 13 tonnás saját tömegű hídelemmel legfeljebb 70 tonnás lánctalpasokat lehet kiszolgálni. A két M58 aknamezítő robbantórendszer segítségével 100 méter hosszú és 8 méter széles ösvény nyitható a jármű előtt a nyomásra érzékeny robbanószerkezetekből épített aknamezőn.

Az M1 Abrams nehézharckocsi-család 1980 óta jelenti az amerikai páncélosok gerincét. A gázturbinás, kiváló védelemmel rendelkező lánctalpasok igen hamar kiszorították a hadrendből az M60A3-as család sok mindent túlélő tagjait, melyek 1991-ben elköszöntek a harci bevetésektől, a Sivatagi Vihar hadműveletben is már csak a tengerészgyalogosok Pattonjai vettek részt.

M1074 JAB: új eszköz, kiváló teherbírással.

ÁTHIDALÓ MEGOLDÁS

A váltás a műszaki vonalon is bekövetkezett: nem csupán az akadályok, erődítmények rombolására specializált M1150 műszaki harcjármű, de új hídvető rendszer is megjelent a hadseregnél. Ez volt az M104 Wolverine, melynek alapja az M1A2 SEP. A fejlesztésben a General Dynamics Land Systems mérnökei jártak az élen, de fontos szerepet kaptak a német MAN Mobile Bridges (2005 után Krauss-Maffei Wegmann) szakemberei is. A prototípus 1996-ban készült el, s a hadsereg 2003-ban vehette át az első példányt. Az M104 tudja tartani a lépést a sík terepen akár 70 km/h-s tempóra is képes Abrams-ekkel és Bradley-kkel, ami egy hadművelet végrehajtása esetén nem utolsó szempont. Ráadásul amíg az M60A1 AVLB-k hídjain az M1-esek csak kis sebességgel, szinte lépésben kelhettek át, addig ez a probléma a Wolverine német eredetű LEGUAN hadihídja esetében megszűnt. A modern alapjárművel megoldódott az alkatrészellátás gondja

A Churchill harckocsi alapjain megépített brit hídvető.

is (hiszen az M60A3-asok már régen nyugdíjba mentek) és a logisztikai-karbantartási folyamatok szintén egyszerűsödtek. Mindezekon túl, az erősebb páncélzat nagyobb védelmet jelent az M104-es vezetőjének és a hídrendszer kezelőrendszerét működtető specialistának egyaránt. A hídelem lerakásához és felszedéséhez természetesen nem kell kiszállni a járműből, s a művelet sem vesz igénybe sok időt: az elhelyezéshez öt, annak visszavételéhez csupán tíz perc szükséges.

Az olasz Leonardo tulajdonában lévő, de az amerikai Leonardo DRS fejlesztette ki a legújabb,

2019 áprilisa óta csapatpróbán bizonyító lánctalpas, páncélozott hídvető rendszert, az M1074 Joint Assault Bridge (JAB) nevet kapott monstrumot. A fejlesztés egyik legfontosabb célja a költséghatékonyság volt: az M104 Wolverine-ek széles körű elterjedését éppen a rendkívül magas áruk akadályozta meg. A legyártott 44 példány kevésnek bizonyult ahhoz, hogy minden öreg AVLB-t leváltsanak. További problémát jelent az, hogy a modernizált M1A2 SEP v3 és a leendő v5, illetve a már tervezés alatt álló M2A4/A5 Bradley tömege meg fogja haladni a régi hidak teherbíró képességét.

Ezért – ismét Abrams-alapokon – még egyszer nekifutottak a mérnökök a tervezésnek. Méghozzá két csapat, hiszen a Leonardo DRS mellett a General Dynamics Land Systems sem szeretett volna kimaradni a jelentősnek ígérkező üzletből, a hadseregnek és a tengerészgyalogságnak szánt lánctalpasok megépítéséből és értékesítéséből. 2012 májusában mindkét vállalat 26 millió dollárt nyert el a prototípusok megtervezéséhez és legyártásához. 2014-re el is készültek a járművek, melyek alapos nyúzását követően a hadsereg 2016 augusztusában a Leonardo DRS ajánlatát választotta, M1074 jelzéssel. Augusztus 23-án 168 példányt rendeltek meg a hadsereg, míg hu-

szonkilencet a tengerészgyalogság számára, 400 millió dollár értékben.

Az új rendszer nem csak az olasz szerepvállalás miatt tekinthető nemzetközinek. A harckocsitestet az amerikai hadsereg Anniston műszaki raktárbázisán alakítják át, míg a híd-készlet és az azt mozgató, irányító rendszerek tervezését az Israel Military Industries (IMI) szakembereit bevonva végezték el.

A JAB-ok lassú ütemű sorozatgyártása már a 2016-os pénzügyi évben elkezdődött, ekkor 10 darab készült el. 2017-ben 14, 2018-ban újabb 27 példány került a katonákhoz.

A texasi Fort Bliss-ben az 1. páncélososztály 2. páncélozott harci dandára 40. műszaki zászlóaljnak

részét képező Alpha és Bravo, azaz első és második század mérnökei és operátorai jelenleg is tesztelik a gépeket, hogy kiderítsék: van-e valamilyen változtatásra szükség, mielőtt a lánctalpasokat átszállítanák a kijelölt alakulatokhoz. A hangsúlyt persze a hidraulikus, elődjénél gyorsabban (az ígéretek szerint alig három perc alatt) telepíthető, 11 méter távolságot áthidaló, 95 tonnás teherbírású hídelem, továbbá a hidraulikus emelő- és irányítórendszer működése, megbízhatósága kapja. A tervezés során elsőd-

Az M1074 az elődjénél nagyobb teherbírású, s a hídelemei is gyorsabban telepíthetők.

A sokat látott M60A1 AVLB.

Az M1 Abrams harckocsi szolgált az M104-es alapjárműveként.

leges szempont volt a kezelőszervek egyszerűsítése: ha az operátor tudja, hogy pontosan hova kell telepíteni a hidat, s a művelet végrehajtásához a talaj is megfelelő, akkor csak a „lerakás” gombot kell megnyomnia, a többit már a számítógép intézi magától.

A régebbi M1A1 alapjármű már sokszor bi-

zonyított, itt inkább az átépítés előtti nagyjavítás és modernizálás (reaktív pótpáncélzat, hátramenetet segítő kamerarendszer, a test külső részére elhelyezett „telefonok”) eredményét kell ellenőrizni. A katonák ehhez a szóba jöhető hadszínterekhez lehető legjobban hasonlító, szimulált harci

műveleteket is alkalmazó tesztléceket folytatnak. Ha minden simán alakul, 2020-tól a hadsereg és a tengerészgyalogság műszaki zászlóaljai átvehetik az első M1074-eseket, melyek a tervek szerint egy évtizeden belül teljesen felváltják a két régebbi hídrendszert.

Ma már mindenhol az ollórendszerű hídemeleket használják.

A legnagyobb sikerek csúcsán

1849 MÁJUSA MÉRFÖLDKŐ VOLT A MAGYAR SZABADSÁGHARC TÖRTÉNETÉBEN: 170 ÉVVEL EZELŐTT A HONVÉDSEREG – A TAVASZI HADJÁRAT SIKEREIT MEGKORONÁZVA – 17 NAP OSTROM UTÁN VISSZAHÓDÍTOTTA A CSÁSZÁRI ERŐKTŐL PEST-BUDÁT, S SZINTE A TELJES ORSZÁGOT FELSZABADÍTOTTA.

BUDA ISMÉT SZABAD!

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc legdicsősége-sebb epizódjáiig mindazon-által hosszú és rögzös út vezetett. A móri csatavesztés (1848. december

30.) után nyilvánvalóvá vált, hogy Pest-Buda előtt már nem lehet feltartóztatni az előrenyomuló császári főereget, ezért a végrehajtó hatalmat gyakorló Országos Honvédelmi Bi-

zottság (OHB) Debrecenbe tette át a székhelyét. Bár a testület kiáltványában csak néhány napos átmeneti időszokról volt szó, ráadásul Kossuth Lajos szintén a mielőbbi visszatérést

A budai vár elfoglalásáért indított döntő roham 1849. május 21-én vette kezdetét.

A várban lévők számára létfontosságú vízvédmű elpusztításával hiába próbálkoztak Kmetty György katonái.

sürgette, erre végül több hónapot kellett várni. A Tisza vonalánál összpontosuló magyar seregek ellentámadási kísérletei ugyanis két kudarc után – Kápolna, Nagykőrös – csak 1849 áprilisának elején hoztak sikert: ekkor három győztes összecsapás eredményeként a főváros közvetlen közelébe szorították vissza a császári erőket. Április 7-én (az isaszegi győzelmet követő napon) Gödöllőn ült össze a haditanács, ahol Kossuth – Pest-Buda visszahódítása érdekében – az osztrákok elleni frontális támadásra tett javaslatot. A főhadiszíntéren harcoló honvédsereg főparancsnoka, Görgei Artúr és környezete ugyanak-

Welden komoly erőt hagyott Budán.

Az erősséget 17 nap ostrom árán sikerült visszafoglalni a császáriaktól.

nem egy létező állapotot, hanem egy követelményt fogalmazott meg, melynek megvalósítása a hadseregre várt. Ennek során fel kellett szabadítania az ország egészét, beleértve az önállóságot szimbolizáló fővárost.

A MEGFELELŐ EMBER

Április 19-én Nagysallónál újabb csapást mért a honvédsereg a császári csapatokra. Ez a kudarc az osztrák fővezér, Alfred Windisch-Grätz posztjába került, akit Ludwig Welden tábornok váltott fel. Welden Pest-Buda feladásáról döntött, ám a várban – Heinrich Hentzi von Arthurm vezérőrnagy irányítása mellett – hozzávetőleg 5000 katonát és komoly tüzérséget hagyott hátra.

A budai várról érdemes megjegyezni, hogy korántsem tartozott a jól védhető erődítmények sorába. A környező magaslatokról könnyedén a falak mögé lehetett lőni, megközelítését, lerohanását nem nehezítették akadályok, védművek. Kút hiányában a Lánchíd budai hídfőjénél, a Vízivárosban lévő szivattyútelep biztosította a várban lévők vízellátását. Ezeket a hiányosságokat a parancsnok, Heinrich Hentzi von Arthurm szaktudása volt hivatott ellensúlyozni; a debreceni születésű, svájci felmenőkkel rendelkező vezérőrnagyot tartották az osztrák haderő egyik legjobban képzett műszaki katonájának. A császári hadvezetés azon a véleményen volt, hogy ő bizonyosan a legvégsőkig tartja az állásait, már

kor felhívta a kormányzó figyelmét a vállalkozás kockázataira, s arra végül nem is került sor.

Kossuthot mindenekelőtt külpolitikai indokok motiválták a főváros sorsával összefüggő terveit illetően. 1849 kora tavaszán ugyanis olyan hírek terjedtek el, hogy Ausztria és a Szárd-Piemonti Királyság Brüsszelben tartandó kongresszusán rendezni a vitatott hovatartozású észak-itáliai birtokok sorsát; a szóbeszéd szerint az említett területek feladásáért cserébe Bécs szabad kezet kap Magyarországon. Kossuth ezért 1849. április 14-én – az első komoly katonai sikerek után – a parlamenttel kimondatta hazánk függetlenségét és a Habsburg-ház trónfosztását. Indoklása szerint Magyarország csak így számíthat diplomáciai elismerésre a nagyhatalmak részéről. A szuverenitás kimondásakor az országgyűlés

csak azért is, mert ellene (miután a vád szerint 1848 őszén megpróbálta átjátszani Pétervárad erődjét a szerb felkelők kezére) magyar hadbíróági eljárás folyt.

Komárom 1849. április 26-i felmentését követően új irányt kellett keresni a magyar katonai műveleteknek, a néhány nappal később összeült haditanács pedig úgy határozott: a honvédsereg Buda ostromára induljon, s foglalja vissza a fővárost (a történetek háttérét, illetve a tanácskozáson szóba került egyéb lehetőségeket a magazinunk előző számában megjelent „Jó döntés volt?” című cikkünkben részleteztük).

Az ostromra történő előkészületek jegyében Aulich Lajos vezérőrnagy április 24-én – a rend fenntartására érdekében – Pestre vezényelt néhány alakulatot, hat nappal később pedig Görgei utasítására Adonynál a hadtestével hídverési munkálatokba kezdett; utóbbi a Dunán történő átkeléshez volt nélkülözhetetlen. A Buda alá

vonuló magyar sereg északi szárnyát a Kmety-hadosztály alkotta. A Kálvária-hegy és a Kis-Sváb-hegy között húzódó szakaszt Knezić Károly III. hadteste, onnan a Kis-Gellért-hegyig terjedő részt pedig a Nagysándor József vezette I. hadtest tartotta ellenőrzése alatt; ezek az alakulatok május 4-én foglalták el állásaikat. Délen (a Kis-Gellért-hegytől a Dunáig) az Aulich Lajos irányítása alatt álló II. hadtest helyezkedett el. A magyarok megkezdték a tábori lövegek telepítését is a környező magaslatokra; legközelebb – alig 700 méterre – a Nyárs-hegyi (ma Nap-hegy) üteg állt a várfalakhoz.

GYŰLNEK A VIHARFELHŐK

A színfalak mögött ugyanakkor rendkívül kedvezőtlen változások indultak el; olyanok, amelyek végül néhány hónap múlva a szabadságharc bukását eredményezték. Májusban

tudniillik bizonyossá vált Oroszország katonai intervenciója. I. Miklós cár ráadásul – megsegítendő a császári csapatokat – akkora létszámú haderőt készült bevetni Magyarországon, amekkorát sem ő, sem elődei nem küldtek külföldi hadjáratba, még a Napóleon ellen 1813–14-ben felvonult koalícióba sem. Emellett a hónap folyamán kiderült az is, hogy a nyugati hatalmaktól semmiféle segítségre nem számíthat a magyar szabadságharc.

Felix Schwarzenberg osztrák miniszterelnök egyébként már május elején (amikor a császári hadvezetés még nem értesült arról, hogy a honvédsereg a nyugat felé visszavonuló Welden üldözése helyett Buda felmentésére indul) egyeztető megbeszélést folytatott az oroszokkal a konkrét együttműködésről. Ezen a pozsonyi találkozón – azonnali segítségképpen – Bécs védelmére kért erőket. Ezt később meg is kapta; az orosz hadvezetés Krakkó kör-

A Bécsi kapunál is heves harc dült.

nyekéről átirányította a Panyutyin-hadosztályt (létszámát tekintve ez nagyjából egy magyar hadtestnek felelt meg), amely aztán mindvégig részt vett a magyarországi hadjáratban, Haynau seregének részeként.

A küszöbön álló orosz beavatkozás csalhatatlan előjeleként május közepén Felső-Magyarországon, a Vág völgyében Görgei Artúr fővezér bátyja, Görgey Ármin 1500 fős különítménye felderítést végző kozák járőrbe ütközött. A történetek egy józanul gondolkodó katona számára világossá tették, hogy cári intervencióval kell számolni. Oroszországnak és Magyarországnak ugyanis nem volt közös határa; a két állam között terült el az Osztrák Birodalom részét képező Galícia. Tehát a kozák felderítők nem pusztán véletlenből keveredtek a Vág völgyébe, s nem is arról volt szó, hogy eltévedtek. Akciójukat a bécsi udvar, illetve a császári hadvezetés tudtával és engedélyével hajtották végre.

A magyar politikai vezetés mindazonáltal nem számolt komolyan a cári hadsereg megjelenésének lehetőségével. Kossuth és társai abban reménykedtek, hogy az orosz szerepvállalás kimerül a néhány hónappal korábban, Erdélyben tapasztalttal, amikor Engelhardt vezérőrnagy, illetve Szkarjatyin ezredes egy-egy különítménye (összesen 7000 katonával) Brassó és Nagyszeben védelmét látta el, a hadműveletekbe azonban nem kapcsolódott be.

E fejleményeket ugyanakkor háttérbe szorította az, hogy a honvédsereg – a komáromi haditanács döntése értelmében – éppen Pest-Buda viszszaahódítására készült.

ELHAMARKODOTT TÁMADÁS

Görgei 1849. május 4-én megadásra szólította fel Hentzit, egyúttal tudtára adta a parancsnoknak: Pest felől nem indít támadást, amennyiben tehát a védők mégis ágyúznak a fővárosnak azt a részét vagy lerombolnák a Lánchidat, a vár bevétele esetén ne számítsanak kegyelemre. Hentzitől természetesen elutasító válasz érkezett, ami után Görgei parancsot adott az erősség lövetésére, egyúttal Kmety György ezredest és embereit a Lánchíd közelében lévő vízvédmű ellen küldte; ennek elfoglalása, vagy megsemmisítése lett volna a magyarok gyors győzelmének kulcsa. Elsőként a 10. honvédszászlóalj próbálkozott az építmény felgyújtásával, de a védők kartács- és puskatüze visszavonulásra kényszerítette őket. Ezt követte a 33. zászlóalj, majd a 10. és a 45. zászlóalj közös próbálkozása, eredmény nélkül. A vadászok, a 23. honvédszászlóalj és a 2. besztercebányai zászlóalj rohama ugyancsak elhalt a császáriak ellenállásán. Kmety tett még egy utolsó (sikertelen) kísérletet, ami után kénytelen volt belátni: a vízvédmű bevehetetlen. Ezt jelentésében Görgeivel is közölte.

A jelentékeny veszteségekkel járó akciók nyomán világossá vált, hogy egyszerű gyalogsági rohammal nem lehet bevenni Budát. Hentzi (igazolva Welden számításait) nem volt hajlandó megadni magát, hiába kínált neki – egy parlamenti közvetítésével – Görgei becsületes hadifogságot. Sőt, a vár parancsnoka azt üzent a magyar fővezérnek, hogy Budát minden eszközzel védeni fogja, akár-merről éri a támadás. Ezzel kilátásba helyezte Pest ágyúzását is.

A kialakult helyzetben Görgei a komáromi erődítmény parancsnokához, Guyon Richárd tábornokhoz fordult segítségért; levelében ostromágyúkat kért, melyek május 8-án érkeztek meg Buda alá. Közben a Nap-hegyen egy réstörő, illetve az ennek fedezését ellátó leszerelő üteg állásának kiépítését kezdték meg a magyarok. Hentzi szinte semmilyen figyelmet nem fordított ezekre a munkálatokra, talán azért, mert azok elsősorban éjszaka és a legnagyobb csendben zajlottak, helyette inkább (minden indok nélkül) május 4-től szinte naponta ágyúztatta a pesti oldalt.

Május 15-ére elkészültek az új ütegállások, ahonnan másnap a magyarok már lőtték is a várat; ennek nyomán május 17-én hatalmas rés tántorgott a Fehérvári rondellától délre lévő falszakaszon. Görgei ekkor elérkezettnek látta az időt egy újabb rohamra, ez viszont a megfelelő összhang, illetve az egységes irányítás hiányában kudarcba fulladt. Hentzi ezután kísérletet tett a vár falán keletkezett rés eltorlaszolására, ami végül május 20-án – Gorini százados vezetésével – sikerült is. A várparancsnok további óvintézkedés gyanánt egy leszerelő üteget állíttatott fel a Fehérvári rondellán. Helyzetét azonban nehezítette, hogy egy magyar utászszakos befészkelte magát a Várkertbe, a Kmety-hadosztálynak pedig a vízvédmű fölötti házak egy részét sikerült elfoglalnia; innen hatásos puskatüzet zúdíthattak az őrségre.

A VÉGSŐ ROHAM

A döntő támadás 1849. május 21-én hajnali három órakor vette kezdetét. A rés ellen Nagysándor József tábor-

Támadás a Fehérvári rondellánál.

nok vezetésével az I. hadtest zászlóaljai vonultak fel. A II. hadtest déli irányból rohamozott, a III. hadtest az északi várfalat, a Bécsi kaput és az Esztergomi rondellát vette célba, Kmety hadosztálya pedig ismét a vízvédmű őrségével került szembe. A résnél a császáriak elszántan védtek állásaikat, őket csak jelentős véráldozattal és a tartalékok bevetésével sikerült megtörni. Nyeregjártó János dandárja – a 19. és 34. honvédszászlóaljakkal – a réstől jobbra próbálkozott; a csapatok a falat megmászva igyekeztek bejutni, melyet súlyos veszteségek árán és Máriássy János ezredes elszántságának köszönhetően teljesítettek is. Rövidesen a II. hadtest is behatolt a várba, míg a III. hadtest arcvonalán elsőként a 42. honvédszászlóalj került a falon belülre. Ezt követően az ostromlók – a bástyákat maguk mögött hagy-

va – házról-házra vívtak elkeseredett harcot a császári katonákkal.

Hentzi a csata kezdetén a vízvédműnél harcoló csapatokat irányította, az I. hadtest betörésekor pedig a Szent György téren állt a védők élére. Rohamot vezényelve kísérletet tett a magyarok visszszorítására, majd az első próbálkozás kudarcra után újabb támadásra adott parancsot. Ekkor találta el egy lövedék. Emberei még kijuttatták a tűzvonalból a súlyosan sérült tábornokot, aki azonban a nap végét már nem élte meg.

A vár parancsnokának halálos sérülése után, reggel 7 órakor a budai oldalon kitűzött magyar lobogó már a honvédek győzelmét hirdette; utolsóként a várpalotában harcoló császári csapatok tették le a fegyvert. A csata nyomán 248 löveget és több ezer puskát zsákmányoltak a

magyarok, a császáriaknak okozott óriási, 5000 fős veszteséget tekintve pedig a szabadságharc legnagyobb sikerének mondhatjuk a budai vár megszerzéséért folytatott 17 napos ostromműveletet; a harcokban 1000 honvédkatona esett el.

Ez a fényes győzelem gyakorlatilag megkoronázta a tavaszi hadjárat addigi sikereit, hiszen a főváros visszahódításával vált teljessé az ország felszabadítása. E diadal lehetővé tette azt is, hogy a kormány és az országgyűlés visszaköltözessen a forradalom bölcsőjébe.

Természetesen a közvélemény óriási sikerként értékelte Pest-Buda visszavételét, az egész ország ünnepelt. Görgei, illetve vezérkarának néhány tisztje azonban nem tudott felhőtlenül örülni a győzelemnek; ők tudták, hogy hamarosan bekövetkezik az orosz intervenció, miközben a csá-

A várvédők parancsnoka, Hentzi (a kép jobb szélén) is halálos sebet kapott az összecsapás során.

szári haderővel még nem sikerült teljesen leszámolni. Két ilyen ellenféllel pedig nem lehet a siker reményében szembeszállni. Ráadásul éppen Buda bevételének napján a cári hadsereg beavatkozása realitássá érett, május 21-én, Varsóban ugyanis pecsét került az ezt tartalmazó megegyezésre.

Görgei Artúr és a haldokló Hentzi.

Bunkerek, erődök, védvonalak (4.)

NÉMETORSZÁG NYUGATI HATÁRÁN KÖZVETLENÜL A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ ELŐTT KAPOTT ÚJ LENDÜLETET A SIEGFRIED-VONAL NEVŰ VÉDELMI RENDSZER ÉPÍTÉSE, MELYRŐL SZINTE AZONNAL SZÜLETETT EGY ANGOL KATONA-NÓTA. A DAL SZERINT GATYÁK FOGNAK MAJD SZÁRADNI A VÉDMŰVEKEN. IGAZ, HOGY HAT ÉVET KELLETT VÁRNI, DE VÉGÜL SOR KERÜLHETETT A TEREGETÉSRE...

A SÁRKÁNYFOGAK F

Az építetők a Nyugati fal néven emlegették a francia–német határra tervezett erődrendszert. Az európai történelmet ismerve nem nehéz kitalálni, hogy a két rivális miért igyekezett felkészülni egy esetleges támadásra. A grandiózus Maginot-vonal helyett itt mindössze 630 kilométer hosszan készültek a rendszert alkotó, különböző célok leküzdésére használható és ennek függvényében más-más méretű elemek.

A holland határtól Svájcig kívánták megvédeni a német földet a támadó harcoktól és a gyalogságtól. 1936-ban kezdtek hozzá a kisebb méretű védművek alapozásához; először a lőrésekkel ellátott géppuskás páncélcupolák készültek el, az akkoriban épült bunkerek falvastagsága csupán 50 centiméter volt. A nagyobb erődöket már 3,5 méteres vasbeton szerkezet védte, fegyverzetüket pedig a kor kihívásainak megfelelő 37 és 45

Az amerikai gyalogoshadosztály közlegénye törölközőket szárít a betontüskék között futó drótakadályokon.

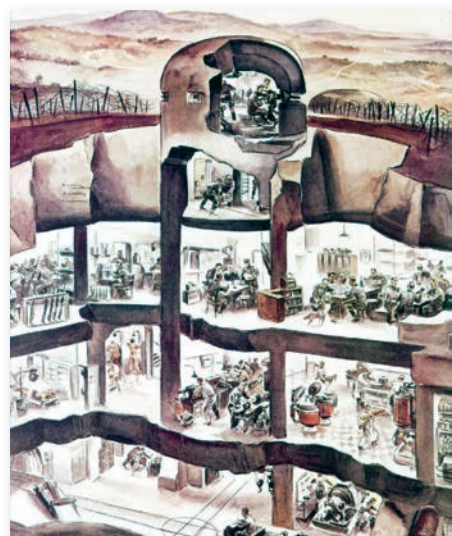

A Siegfried-vonalat építő munkások lelkesen üdvözlik a Führert látogatása során.

milliméter űrméretű páncéltörő löveg alkotta, míg a gyalogság ellen aknavetőket vethetett be a védművek álmánya. Mindössze 32 ilyen komplexumot terveztek, egy erődben 80 katona elhelyezésére volt lehetőség, spártai módon.

A munka 1939 elején gyorsult fel, ekkor tekintette meg Adolf Hitler is az építkezést. A „lépésváltás” jogos volt: a Führer aggódott, hogy Csehszlovákia fegyveres erőinek mozgósítását esetleg követi szövetségesük, Franciaország hasonló lépése. Az építkezéseket a Todt-szervezet szakképzett brigádjaira bízták, és mivel volt, hogy 500 000 ember dolgozott egy időben a különböző méretű bunkereken, a tempó a hátszagtól is soha nem látott teljesítményeket követelt az ütem tartása érdekében. Egy év alatt nyolcmillió tonna cementből kevert betont és 1,2 millió tonna acélt „nyeltek el” a többméteres vastagságú falak. Németországban szinte mindenki megérezte a vállalkozás nagyságát: az építőmunkások többsége a Nyugati fal védművein dolgozott, szinte teljesen leálltak a magán- és az állami építkezések. A munkában részt vevőket nemcsak a kiemelt bérezéssel honorálták, de elismerésképpen kitüntetés is alapítottak számukra.

A hátszág egyre égetőbb problémái mellett a határszéli földek birtokosai is kénytelenek voltak máshol

Ez csak propaganda, ilyen komoly védelmi rendszerek nem épültek a föld alá.

megélhetést keresni: több mint 5000 gazdaságot számoltak fel, mivel a területekre szükség volt a különböző akadályok kialakításához.

ELRETTENTŐ ERŐ

Természetesen az építkezésekről – szinte lemásolva a Maginot-vonal francia propagandáját – a németek is gyakran közöltek fényképeket és rajzokat. A tervezők egy igazi újdonsággal is szolgáltak, kitalálták a többsoros beton harcokosiakadályok rendszerét; az angolok által sárkány-

ÖLDJÉN

fogaknak (dragon's teeth) nevezett építmények az egész védvonal jelképévé váltak.

A propaganda – vagy a francia–brit szövetségesek határozatlansága – végül elérte célját, hiszen Hitler félelme nem vált valósággá: amikor 1939. szeptember elsején a Wehrmacht csapatai lerohanták Lengyelországot, a vele szövetséges Nagy-Britannia és Franciaország nem kezdett támadó hadműveletbe a Siegfried-vonal mentén, bár szeptember 3-án hadat üzentek Németországnak.

Az erődrendszer elemeinek így „élesben” nem is kellett vizsgáznuk, a katonák csak a bunkerok periszkópjain keresztül nézhettek farkaszemet egymással. A Franciaország ellen 1940 májusában megindított német támadás, majd a szövetséges csapatok pánikszerű menekülése és fegyverletétele zárta a Nyugati fal történetének első fejezetét. Hitler úgy gondolta, hogy az erődrendszerre belátható időn belül nem lesz szükség, ezért leszereltette a fegyverzetet.

MÁSODIK FELVONÁS

Négy évig raktárként használták a védműveket, 1944. augusztus 24-én azonban Adolf Hitler kétségbeesésében ismét a régi ütőkártyájához nyúlt: fel kellett éleszteni tetszha-

A 132. számú bunkerből csak egy irányba lőhettek a védők.

lott állapotából a bunkereket. Ezzel párhuzamosan azonnal befejezték a hiányzó szakaszokat, az új páncéltörő fegyverek ismeretében modernizálták az eszközöket, vízzel töltötték fel a harcoksiárkokat, hogy megállítsák a Normandiában partra szállt – és éppen Párizs felszabadítását ünneplő – szövetséges csapatokat.

A munkálatok annak ellenére nehézségekbe ütköztek, hogy a parancs kiadása után egy héttel már 25 ezren dolgoztak a térségben. A hadifoglyok és a külföldi kényszer-munkások mellett a Hitlerjugend tagjai, illetve a besorozott népfelkelők is lapátot fogtak, hogy újabb lövészárkok

és harcoksiakadályok készüljenek. Sokkal nehezebb volt a „hibernált” védművek felélesztése. Az egykor eltolható lőrések a rozsdás foglyai lettek, az új fegyverek – a modern géppuskák, és a 75 milliméteres páncéltörő ágyúk – nem fértek el a

Nem csak a katonanóta ígerte a gatyatergetést: már 1939-ben társasjáték készült, a németeket neveltségévé téve.

A Nyugati fal építőinek adományozott kitüntetés.

hat évvel korábban kialakított tüzelőállásokba. Szükségmegoldásként sok esetben a Panzerkampfwagen V. Panther harcoksiak tornyát helyezték el beton alapokra, hogy megfelelő tüzérvél fogadhatják a brit és amerikai lánctalpasokat (az 1950-es években a délszláv határon kiépített magyar védvonal feltárásakor hasonló megoldással találkoztak a hazai hadtörténészek).

A Patton tábornok vezette szövetséges csapatok csak nagy véráldozat árán – 24 000 amerikai és brit vesztette életét a Siegfried-vonalnál vívott harcokban – tudták felszámolni 1945 elejére a harcálláspontokat. A

védelem szempontjából jó ötletnek bizonyult a sárkányfogak elhelyezése, a gyalogság ugyanis a legtöbb esetben a harckocsik támogatása nélkül volt kénytelen az erődöket megközelíteni, miközben a bunkerekből továbbított löelemek alapján a pontosan célzó német tüzérség ritkította a támadók sorait.

Lehetett más hozadéka is Hitler száz kilométeres védműrendszerének. 1944 szeptemberében Dwight D. Eisenhower, a szövetséges csapatok főparancsnoka – a brit Bernard Montgomery tábornok által erőltetett ötletet elfogadva – talán épp a Siegfried-vonalnál tapasztalt ellenállás miatt döntött úgy, hogy kerüljön sor a Market Garden hadműveletre északon, Hollandiában, és onnan próbáljanak meg minél hamarabb eljutni a szövetségesek a Ruhr-vidékre. Az Arnheimnél véres kudarcba fulladt ejtőernyős vállalkozás hősi halottjait és a hadifogságba esetteket nem vigasztalta, hogy hónapokkal később a britek és az amerikaiak tényleg teregették a fehérneműiket a Nyugati fal betonépítményei között.

A TERMÉSZET EREJÉVEL

A Siegfried-vonal szisztematikus elpusztítása már 1945-ben elkezdődött: a szövetségesek nem szerették volna, hogy egy esetleges német ellentámadás során ismét harcolni kelljen a térségben. A bunkereket felrobbantották, az acélajtókat behegesztették, a bulldózerek megpróbálták eltű-

A szövetségesek csak a kiépített átjárókat használva tudtak közlekedni az akadályok között.

Az utolsó kiserődöket 1945. március 20-án foglalták el az amerikaiak.

tetni az egykori védművek nyomait. A francia és a brit megszállási zónákban épült kiserődök környékén a lerakott aknákat hadifoglyokkal szedették fel és megkezdődött a szisztematikus pusztítás. 1946 végéig több mint 4000, különböző méretű erődöt semmisítettek meg, félszáz

kilométer hosszban eltűntek a harckocsiakadályok is.

A békeévek természetesen ebben a térségben is adtak elég munkát a tájegység régi képét visszaadni szándékozóknak. A bunkerek egy része romosan megmaradt – „A kellemetlen emlékezés értéke” (Der Denkmalwert des Unerfreulichen) néven kormányprogram is támogatja a megőrzésüket –, de a hadtörténelmi emlékeket múzeumként megóvni szándékozók mellett a környezetvédek is csatasorba álltak.

Véleményük szerint nem kell bolygatni a természet által visszahódított betonépítmények rendszerét, hiszen növényritkaságok honosodtak meg az elhagyott bunkerekben és védett állatfajok a harckocsiárkokban. Az idő majd eldönti, kinek sikerül érvényesíteni az elképzelését, de egy biztos, a sárkányfogak erdeje még évtizedek múltán is idegenforgalmi látványosság lesz.

A természet lépésről-lépésre hódítja vissza a bunkerekkel elcsúfított domboldalt.

Taroltak a Budapesti Honvéd párbajtőrözői

A BUDAPESTI HONVÉD SPORTEGYESÜLET (BHSE) NŐI ÉS FÉRFI PÁRBAJTŐR CSAPATA IS MEGNYERTE A MAGYAR KUPÁT. A VERSENYSOROZATON ELÉRT GYŐZELEMÉRŐL ÉS A TOVÁBBI CÉLOKRÓL DANCSHÁZY-NAGY TAMÁSSAL, A PÁRBAJTŐRÖZŐK VEZETŐEDZŐJÉVEL BESZÉLGETTÜNK.

A Magyar Kupa sorozat utolsó állomásán zsebelte be a győzelemért járó serleget a Budapesti Honvéd Sportegyesület férfi és női párbajtőr csapata.

– A vívásban az különbözteti meg a bajnokságot a kupától, hogy az utóbbi több fordulós, míg a bajnokság

egyetlen nap alatt zajlik le – tudtuk meg a BHSE párbajtőrözőinek vezetőedzőjétől. Dancsházy-Nagy Tamás elmondta: a Magyar Kupa versenyeit 2018 szeptembere és 2019 májusa között négy körben rendezték. E négy megmérettetés alkalmával kellett minél több pontot gyűjteniük a

csapatoknak a kupagyőzelem érdekében.

A férfiak a Magyar Kupa mellett megnyerték a hazai bajnokságot is, ezzel pedig kvalifikálták magukat a Bajnokcsapatok Európa Kupájára, ahol az összes európai vívónemzet elindíthatta a saját bajnokságában

KETTŐS SIKER

elsőként zárt egyesületét. A Honvéd párbajtőrözői aztán ezt a viadalt is a dobogó legfelső fokán zárták.

– Ebben a versenyszezonban a fiúk minden olyan címet begyűjtöttek, amit egy klubcsapat megnyerhet. Az év elején három fő célt tűztünk ki magunk elé: megvédeni a bajnoki aranyunkat és a Bajnokcsapatok Európa Kupáján szerzett elsőségünket, illetve elhódítani a Vasastól a Magyar Kupát. Végül mindhárom, számunkra nagy jelentőséggel bíró trófeát el tudtuk hozni, így most nagyon boldogok vagyunk – mondta büszkén Danesházy-Nagy Tamás.

A vezetőedző hozzátette: a sikerek ellenére nincs lehetőség pihenésre, hiszen a válogatott versenyzők már a kvalifikációs időszakra készülnek.

Dancsházy-Nagy Tamás (az alsó sorban bal oldalon),
a párbajtőrözők vezetőedzője.

– Nem kicsi a feladat. Ez csak egy nagyon szép állomás volt, amit mind a női, mind pedig a férfi párbajtőrözők elértek. Ugyanakkor várjuk még a tőr, illetve a kard fegyvernek kupafordulóinak eredményeit is – tekintett előre Dancsházy-Nagy Tamás.

Felnőtt Magyar Kupa eredmények:

Női párbajtőr:

1. BHSE (Budai Dorina, Fekete Laura Judit, Muhari Eszter, Szombath Barbara)

Férfi párbajtőr:

1. BHSE 1 (Rédli András, Siklósi Gergely, Somfai Péter, Debnár Gergely)

(...)

5. BHSE 2 (Berta Dániel, Cho Taeun Sándor, Lugones Jesus Andres, Peterdi András)

Világbajnoki második hellyel tért haza EZÜSTÖS IFJÚ

A DEBRECENI KRATOCHVIL KÁROLY HONVÉD KÖZÉPISKOLA ÉS KOLLÉGIUM ELSŐ ÉVFOLYAMOS NÖVENDEKE, ZILAI ZÉTÉNY A KÖZELMÚLTBAN MEGRENDEZETT 16. KEMPO VILÁGBAJNOKSÁGON ÉS UTÁNPÓTLÁS VILÁGKUPÁN A MÁSODIK HELYEN ZÁRT. KIVÁLÓ SZEREPLÉSE NEM MINDEN ELŐZMÉNY NÉLKÜLI, HISZEN TAVALY EURÓPA-BAJNOKI CÍMET SZERZETT.

A spanyolországi Guadalajarában megrendezett világbajnokságon kategóriájában (70 kilogramm alatti 14–16 éves korosztály, full kempo) hét vetélytársával mérte össze tudását Zilai Zétény, aki elmondta: számára is meglepetés volt, hogy a korábbi évekhez képest mennyit fejlődött a mezőny, az ellenfelek komoly kihívás elé állították. Mint fogalmazott, nagyon élvezte a küzdelmet, kifejezetten jól érezte magát a világbajnokságon, amit nemcsak a kiváló felkészültségének köszönhetett, hanem edzői lelkiismeretes munkájának is.

Heti hat napon edz, melynek során az általános kondíció fenntartása mellett természetesen nagy hangsúlyt kap a kempo gyakorlása is. Felkészülését édesapja, a thaibox bajnok Zilai Sándor, továbbá Bokor Zoltán és Szöllősi László edző, illetve középiskolai

testnevelő tanára, Rausch Tamás segítette. A remek eredményhez szüksége is volt a tanácsaikra, hiszen Zilai Zétény a kempóban egyedül a földharcot nem kedveli, amit aztán a világbajnokságon – hála a rendszeres, szakmai alapokon nyugvó edzéseknek – sikerült elkerülnie.

Külön öröm volt számára, hogy a guadalajarai nemzetközi megméretésen édesapja is indult, s kategóriájában – fiához hasonlóan – másodikként zárt. Zilai Zétény ezzel kapcsolatban úgy fogalmazott: büszkeség töltötte el, amikor – több év kihagyás után – újra láthatta édesapját versenyezni és nagyon sokat jelentett számára, hogy együtt szerepelhettek egy ilyen rangos viadalon.

Saját teljesítményéről az ifjú sportoló elmondta: az ezüstérem egyszerre volt számára kissé lehangoló és büszkeségre okot adó eredmény. Ott motoszkált benne, hogy akár első is lehetett volna, ezt az érzést azonban gyorsan felváltotta az öröm, hiszen megtérült a felkészülésbe befektetett idő és energia, s persze már a dobogó második fokán állva megfogadta: jövőre megcélozza az aranyat!

A Kratochvil Károly Honvéd Középiskola és Kollégium növendékeként ugyanakkor célja a katonai pálya, azon belül is a katonai rendész vagy a felderítő szakmák megismerése, s úgy érzi, ebben sportsikerei komoly előnyt jelenthetnek számára.

Középpontban a honvédelmi nevelés

EREDMÉNYES KEZDET

ÓRIÁSI SIKERREL ZÁRULT A HONVÉDELMI SPORTSZÖVETSÉG IDEI ELSŐ NEGYEDÉVES, AZ ISKOLÁKBAN FOLYÓ HONVÉDELMI NEVELÉST SEGÍTŐ PÁLYÁZATA. A TÁMOGATÁSOK FELHASZNÁLÁSÁVAL SZERVEZETT TEMATIKUS NAPOKON, TÚRÁKON, OSZTÁLYKIRÁNDULÁSOKON KILENCVENKILENC TANINTÉZMÉNY TÖBB MINT TÍZEZER DIÁKJA VETT RÉSZT. A PROGRAMOK SZERVEZÉSÉT, LEBONYOLÍTÁSÁT A MAGYAR HONVÉDSÉG IS SEGÍTETTE.

A honismeret, a történelmi tájékozottság, a hazaszeretet elmélyítését, a diákközösségek erősítését motiváló pályázat kiírásával járult hozzá az iskolákban folyó honvédelmi nevelőmunka hatékonyságának növeléséhez a Honvédelmi Sportszövetség. A tanintézetenként maximum kétmillió forint vissza nem térítendő támogatás iránt akkorra volt az érdeklődés, hogy az ötvenmilliós keretösszeg a felhívás közzétételét követő másfél hónap alatt elfogyott.

– Törvényben meghatározott, kiemelt feladatunk a köznevelési és a felsőoktatási intézményekben folyó honvédelmi nevelés segítése. Ennek a kötelezettségünknek

megfelelve ajánlottuk fel a sportszövetségünk komplex nevelési-képzési tervébe illeszkedő kulturális és sportrendezvények, vetélkedők, egészséges életmódot népszerűsítő rendezvények anyagi támogatását. A bérkezett pályázatok elbírálásakor ugyanakkor elsődleges szempontnak tekintettük, hogy az iskolák tervezett programjai a diákközösségek és a családi kapcsolatok erősítését is szolgálják. A 21. század egyik legmeghatározóbb társadalmi problémája ugyanis a közösségek széthullása, az egyének elszigetelődése. A felszínesség és az elmélyült kapcsolatrendszerek hiánya pedig jelentős hatással van a családokra, hozzájárulhat a fiatalok érdeklődési körének beszűküléséhez – összegezte az iskolákban folyó honvédelmi nevelési programok támogatására kiírt pályázatuk jelentőségét dr. Nébald György, a Honvédelmi Sportszövetség alelnöke.

Az iskolák által szervezett rendezvények tapasztalatainak összegzéséből kitűnik, hogy a diákok közül egyre többen érdeklődnek hazánk történelmi emlékei, emlékhelyei iránt. A legnagyobb látogatottsága a pákozdi katonai emlékparknak volt, ahová az elnyert támogatás révén az

első negyedévben több tanuló jutott el, mint tavaly fél év alatt. Nagyon sok iskola pedig – élve a pályázat kínálta lehetőséggel – rendhagyó történelemórákkal kapcsolódott a Rákóczi-emlékévhöz, kirándulásokat szerveztek csatahelyszínekre, ahol a gyerekek az egykor lezajlott összecsapásokat eljátszhatták.

Bács-Kiskun megyében az MH Katonai Igazgatási és Központi Nyilvántartó Parancsnokság kecskeméti irodájának munkatársai, valamint az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis katonái segítették a pályázatok programjaiban szereplő rendhagyó történelemórák, énekórák, honvédelmi napok, testnevelési és alaki foglalkozások lebonyolítását. A Magyar Honvédség felépítéséről, feladatrendszeréről, a szerződéses, az önkéntes műveleti és területvédelmi tartalékos katonákkal szembeni egészségi, fizikai elvárásokról, a felvételt nyertek járandóságairól, továbbá a szolgálatellátás körülményeiről tartott előadásaitak kézfegyverek statikus kiállításával tették élménygazdagabbá.

– A több mint hatmillió forint támogatásnak köszönhetően a Kecskeméti Tankerületi Központ hét iskolája tudott bekapcsolódni a Hon-

védelmi Sportszövetség pályázati programjába. A honvédelmi neveléshez, a történelmi ismeretek bővítéséhez, a hazaszeretethez kapcsolódó tematikus napokat és katonai jellegű sportversenyeket szerveztek a pedagógusok. Több osztályunk ellátogatott a Hadtörténeli Múzeumba, a szolnoki RepTárba, az ópusztaszeri Nemzeti Történeli Emlékparkba, a keceli haditechnikai parkba és a pákozdi katonai emlékparkba is. A Rákóczi-túra keretében negyven diákunk nézte meg Regéc, Füzér, Sáropatak várait, és járták be a fejedelem emlékét őrző helyeket. Kiskunfélegyházán a Petőfi Sándor Bajtársi Egyesület tagjai ismertették meg a fiatalokkal az egykori helyőrség katonamúltját. A kiskunmajsai Hunor Vadásztársaság lőterén kispuska- és légpuska-lövészetet, íjászatban próbálhatták ki ügyességüket a gyerekek. A programsorozat a Ballószögi Sportcentrumban, több mint ezerhat száz diák részvételével, egy élményekben gazdag, remek hangulatú honvédelmi sportnappal zárult. Pedagógus kollégáim egybehangzó véleménye alapján elmondhatom, hogy a pályázati céljaink megvalósításához a vártnál sokkal több személyes támogatást kaptunk a Magyar Honvédségtől. Örömmel vennénk, ha máskor is lehetőségünk nyílna hasonló pályázatokban való részvételre – foglalta össze tapasztalatait Zsámboki Anna, a Kecskeméti Tankerületi Központ igazgatója.

A Bács-Kiskun megyei programok szervezésében és lebonyolításukban az MH Katonai Igazgatási és Központi Nyilvántartó Parancsnokság kecskeméti irodájának szinte valamennyi munkatársa részt vett.

– Megtérül a honvédség népszerűsítése az iskolások körében. A rendezvények elsődleges célja ugyanis felkelteni az érintett korosztály tagjainak érdeklődését a katonai életpályára, az önkéntes tartalékos szolgálat iránt. A programok motivációt kínálnak egy tudatos felkészülésre, ami a későbbiekben akár egy életre szóló elkötelezettség alapja is lehet – értékelt a Honvédelmi Sportszövetség pályázata révén megvalósított rendezvények jelentőségét Durgó Tamás őrnagy, az iroda vezetője.

A kultúra szolgálatában

Budapest XIV. kerületében, a Stefánia út 36. szám alatt található a honvédség reprezentatív művelődési háza, az MH vitéz Szurmay Sándor Helyőrség Dandár Stefánia Palota – Honvéd Kulturális Központ, amely a köznyelvben még mindig Tiszti Ház néven él. A patinás Stefánia Palota melletti üvegépületet negyven éve, 1979. március 19-én adták át rendeltetésének; ekkor tette át oda székhelyét a korábban a Váci utca 38.-ban működő Tiszti Ház. A költözést az indokolta, hogy a fővárosi tisztek téglajegyeiből emelt, 1899. november 18-án felavatott épület – melyben annak idején megalakult az Országos Tiszti Tudományos és Kaszinó Egyesület – az évtizedek során elhasználódott. A Váci utcai palota egyébként a második világháború után került az akkori haderő kezelésébe és a már említett

időpontig működött a honvédség központi kulturális intézményeként (jelenleg a Magyar Külkereskedelmi Bank tevékenykedik falai között).

Az új épület átadásának 40. évfordulója alkalmából a Stefánia Palota – Honvéd Kulturális Központ, közösen a Zrínyi Kiadóval, megjelentette és ünnepi keretek között bemutatta „A kultúra szolgálatában” című könyvet, melyben a honvédségen belüli kulturális élet elmúlt százhusz esztendeje, vagyis az Országos Tiszti Tudományos és Kaszinó Egyesület megalakulása óta eltelt időszak története elevenedik meg. A kötet szerzője egykori munkatársunk, Katona M. István újságíró, aki 1977–2007 között dol-

gozott lapunk kulturális rovatának főmunkatársaként, majd rovatvezetőjeként, 2007-től pedig a Dunakeszi Polgár és a Dunakanyar Régió című újságok szerzője.

IN MEMORIAM

Az elhunytak névjegyzéke a 2019. március 21. és április 15. közötti időszakban beérkezett adatok alapján: Monoki Tamás őrmester (34), Szilágyi Gábor szakaszvezető (36), Havasi László honvédelmi alkalmazott (63), Cseppentő Ferenc ny. ezredes (91), dr. Sült Imre ny. ezredes (95), Fogarasi Mihály ny. ezredes (88), Jankovich Nándor ny. ezredes (65), Major Béla ny. ezredes (91), Nátrán György ny. ezredes (86), Németh Antal ny. ezredes (81), Németh Béla ny. ezredes (87), Patkós Imre ny. ezredes (91), Cser Ferenc ny. alezredes (60), dr. Nagy József ny. alezredes (94), Egri András ny. alezredes (89), Faragó Lajos ny. alezredes (89), Farkas Gyula ny. alezredes (86), Fazakas Albert ny. alezredes (68), Gyömbér István ny. alezredes (86), Káli Pál ny. alezredes (90), Király József ny. alezredes (81), Lakó Sándor ny. alezredes (87), Magyar Csaba ny. alezredes (82), Major Ottó ny. alezredes (69), Méth Alfréd ny. alezredes (95), Molnár László Ferenc ny. alezredes (88), Sántha István ny. alezredes (76), Sarkadi Lajos ny. alezredes (92), Szabó Sándor ny. alezredes (87), Szaniszló István ny. alezredes (86), Urkon Ede ny. alezredes (72), Deák József ny. őrnagy (86), Fehér Károly ny. őrnagy (86), Kovácsics György ny. őrnagy (67), Körösi József ny. őrnagy (85), Nyári János ny. ör-

nagy (74), Palovics István ny. őrnagy (87), Pesty Tamás ny. őrnagy (72), Somogyi József ny. őrnagy (59), Tóth Sándor ny. őrnagy (62), Varga Béla Endréné ny. őrnagy (91), Dorogi Péter ny. százados (71), Osztafin Sándor ny. százados (68), Steiner Eduárd László ny. százados (58), Mészáros Lajos ny. hadnagy (92), Lugosi Gyula ny. főtorzszászlós (90), Albert József ny. törzszászlós (71), Dohányos Zoltán ny. törzszászlós (78), Rázmán István ny. törzszászlós (87), Selmeczi-Tóth János ny. törzszászlós (87), Tóth Gábor ny. törzszászlós (68), Újvári Márton ny. törzszászlós (78), Varga Ferenc ny. törzszászlós (84), Fehér József ny. zászlós (91), Hovanyecz István ny. zászlós (83), Körmendi István ny. zászlós (85), Lipárdi László ny. zászlós (60), Molnár József ny. zászlós (66), Rádics Imre ny. zászlós (78), Gágó János ny. főtorzszászlós (67), Pável Istvánné ny. főtorzszászlós (72), Balázs Sándor ny. közalkalmazott (72), Bartus Józsefné ny. közalkalmazott (84), Bene Béla ny. közalkalmazott (85), Csáki István ny. közalkalmazott (81), Domonics Sándorné ny. közalkalmazott (82), Fáth András ny. közalkalmazott (88), Karlovics Angéla ny. közalkalmazott (87), Séner Istvánné ny. közalkalmazott (91), Szatmári Imre ny. közalkalmazott (67), Tóth Jánosné ny. közalkalmazott (80), Zolnai Károlyné ny. közalkalmazott (8) .

EMLÉKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK.

MEGJELENT!

Nyitvatartás: hétfő – péntek: 9.00 – 15.00

Telefon: 06 1 459-5373

E-mail: gyoredina@armedia.hu

cinti@armedia.hu

Zrínyi Kiadó
HM Zrínyi Nonprofit Kft.

1087 Budapest
Kerepesi út 29/B

**8 500 Ft
HELYETT**

6375 Ft

WEBSHOP: **HMZRINYI.HU**

HM ZRÍNYI
TÉRKÉPÉSZETI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS
SZOLGÁLTATÓ KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT.

ZRÍNYI KIADÓ

HONVEDELEM.HU

A KATONAI HÍRPORTÁL

*Látogasson el
hozzánk!*

**FOTÓK, VIDEÓK,
HAZAI ÉS KÜLFÖLDI HÍREK, SPORT,
INTERJÚK ÉS MÉG
RENGETEG ÉRDEKESSÉG!**

